

Mreža Žena Kosova

Podržava, štiti i promovise prava i interese žena i devojaka na Kosovu

Godišnji izveštaj 2019. godina

© Mreža žena Kosova, decembar 2019. godine

Sva prava zadržana. Ova publikacija se može umnožavati i distribuirati u celini ili delimično, uz navođenje (citiranje) autora.

Ovaj izveštaj su pripremile članice osoblja Mreže žena Kosova (MŽK) uz podršku Austrijske agencije za razvoj (ADA), Fondacije Kvinna till Kvinna i Evropske unije, kao odgovornost MŽK-a da izveštava pred organizacijama koje su njene članice. Sadržaj ovog izveštaja je puna odgovornost Mreže žena Kosova i ni na koji način ne predstavlja zvanični gore pomenutih donatora.

www.womensnetwork.org

SADRŽAJ

UVOD	1
Naša vizija.....	1
Naša misija.....	1
Naša Strategija.....	1
O godišnjem izveštaju MŽK-a	1
Jačanje feminističkog pokreta na Kosovu.....	2
Stvorene strategije za unapređenje feminističkog pokreta i napravljen napredak u njihovom sprovođenju	2
Povećana je solidarnost među organizacijama žena	2
ŽENE U POLITICI I DONOŠENJU ODLUKA.....	6
Povećano i poboljšano učešće žena u politici i donošenju odluka na opštinskom i centralnom nivou prema Zakonu o ravnopravnosti polova (50%)	6
Poboljšana institucionalizacija rodno odgovornog budžetiranja (ROB) na Kosovu.....	8
Poboljšanje i povećanje učešća ŽOCD u procesu učlanjenja u EU.....	8
Poboljšanje integrisanja rodno pitanja u dokumente koja su povezana sa učlanjenjem Kosova u EU i njihovo sprovođenje	9
Poboljšanje sprovođenja ARP II	9
Poboljšanje projektovanja ARP-a III na osnovu lekcija dobijenih iz ARP-a II	10
Poboljšanje prenošenja pravne stečevine (Aquis) EU o rodnoj ravnopravnosti u kosovski zakon.....	10
Prava žena u zdravstvenoj zaštiti	11
Povećavanje pristupa žena kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti.....	11
ŽIVOT BEZ NASILJA NA OSNOVU SPOLA	12
Poboljšana je primena zakonskog okvira za nasilje u porodici, uključujući i institucionalne odgovore prilikom pomaganja osobama koje su pretrpele nasilje	12
Povećana je svest i pažnja zvaničnika i građana o postupanju sa rodno zasnovanim nasiljem, uključujući nasilje u porodici, silovanje i seksualno uznemiravanje	14
Poboljšanje politika i postupaka za suočavanje sa seksualnim uznemiravanjem	15
Poboljšanje institucionalne i javne podrške za lica koja su doživela seksualno nasilje tokom rata	15
Ekonomsko osnaživanje žena	16
Poboljšanje uslova za učestvovanje žena u radnoj snazi.....	16
Povećan je procenat žena koje imaju pristup nasleđstvu i imovini	16
Poboljšanje pristupa na kvalitetno i rodno osetljivo obrazovanje.....	17
OCENA RADA MŽK-a.....	17
FINANSIJSKI IZVEŠTAJ MŽK-a za 2019. godinu	17
O NAMA.....	19
Upravni Odbor MŽK-a.....	19
Savetodavni Odbor MŽK-a	19
Osoblje MŽK-a u 2019. godine.....	19
Istraživači i anketari u MŽK-u	20
Pojedinačni podržavaoci/ljke MŽK-a.....	20
Organizacije članice MŽK-a.....	21

UVOD

Naša vizija

Mreža žena Kosova (MŽK) predviđa da u državi Kosovo, žene i muškarci budu ravnopravni, da imaju jednako mogućnosti za obrazovanje, zapošljavanje, učešće u politici, zdravstvenu zaštitu i život bez nasilja.

Naša misija

Misija Mreže je da podrži i promoviše prava i interese žena i devojaka širom Kosova, bez obzira a njihova politička uverenja, veru, starost, nivo obrazovanja, seksualnu orijentaciju i sposobnosti. MŽK ispunjava svoju misiju kroz razmenu iskustava i informacija, partnerstava i umrežavanja, istraživanja, zagovaranja i usluga.

Naša Strategija

Da bi ostvarila svoju viziju i misiju, MŽK je sastavila Strategiju za period 2019-2022. (koju možete na našoj internet stranici). Svrha ove strategije je rukovođenje radom MŽK-a tokom ovog perioda. Strategija je sastavljena 2018. godine sa podacima organizacija članica mreže, upravnih odbora, partnera i drugih relevantnih zainteresovanih strana. Ova strategija MŽK je podeljena na šest programskih oblasti: I) Jačanje feminističkog pokreta na Kosovu; II) Žene u politici i donošenju odluka; III) Prava žena u zdravstvenoj zaštiti; IV) Život bez nasilja po rodnom osnovu; V) Ekonomsko jačanje žena i VI) Poboljšanje pristupa kvalitetnom i rodno osetljivom obrazovanju.

O godišnjem izveštaju MŽK-a

Mreža svake godine izveštava svojim članovima, partnerima i prijateljima o napretku koji je napravljen u ostvarivanju strateških ciljeva. Ovaj izveštaj sadrži informacije o aktivnostima MŽK-a od 1. januara 2019. godine do 30. novembra 2019. godine. Ovaj izveštaj je podeljen na šest delova, u kojima su obuhvaćeni dugoročni ciljevi mreže:

- Jačanje feminističkog pokreta na Kosovu;
- Žene u politici i donošenju odluka;
- Prava žena u zdravstvenoj nezi;
- Život bez nasilja po rodnom osnovu;
- Ekonomsko jačanje žena;
- Poboljšanje pristupa kvalitetnom i rodno osetljivom obrazovanju.

U ovom izveštaju su predstavljena dostignuća i rezultati u 2019. godini u vezi sa svakim od ovih programa. Sledeći delovi sadrže informacije o postignutom napretku prema svakom cilju i očekivanom ishodu samo za 2019. godinu. Izveštaj takođe sadrži i informacije o budžetu, podržavaocima, Odboru direktora, Savetodavnom odboru, osoblju, pripravnici, dobrovoljcima članovima i korisnicima grantova.

Jačanje feminističkog pokreta na Kosovu

Glavni cilj ovog programa je jačanje postojećeg feminističkog pokreta na Kosovu, u regionu i šire. Prema ovom cilju, MŽK će težiti da postigne dole navedene ciljeve u okviru svoje strategije.

Stvorene strategije za unapređenje feminističkog pokreta i napravljen napredak u njihovom sprovođenju

MŽK je saradivala sa raznim glavnim akterima kako bi istraživala i razvijala strategiju za unapređenje feminističkog pokreta na Kosovu, koji bi obuhvatio planove za doprinos na šire inicijative za unapređenje feminističkih pokreta na regionalnom i globalnom nivou.

Povećana je solidarnost među organizacijama žena

Tokom ove godine, MŽK je zajedno sa svojim organizacijama članicama i ostalim organizacijama u regionu, kojima rukovode žene, preduzela zajedničke misije, kroz stvaranje 11 partnerstava i koalicija.

Članice MŽK informisane o inicijativama drugih članica, aktivnostima MŽK-a, mogućnostima finansiranja i podeljene su im druge informacije

MŽK je organizovala tri redovna sastanka članstva, po jedan u svakom tromesečju, preko kojih su 134 članice, partnerke i razni podržavaoci razmenili informacije i preko kojih su se informisale o aktivnostima koje su je konstantno održavala MŽK i ostale organizacije. Od 2015. godine, ukupno je 1,110 žena i muškaraca učestvovalo na redovnim sastancima članstva. Tokom sastanaka, članovi MŽK-a su odigrali bitnu ulogu u saradnju prema sprovođenju strategije MŽK-a, kao i u praćenju i oceni rada MŽK-a.

Članice MŽK-a tokom održavanja tromesečnog sastanka članstva, koji je održan u septembru u Prištini

Više aktivista i aktivistkinja obuhvaćenih u pokret žena

MŽK je podelila informacije na Facebook stranici MŽK-a, trudeći se da obuhvati devojke i momke u razne aktivnosti. Ove godine MŽK je obuhvatila ukupno 269 devojaka i momaka kroz rad MŽK-a ili kroz aktivnosti. Od 2015. godine MŽK je obuhvatila ukupno 2,867 mladih u aktivnosti MŽK-a.

Ovo im je dalo mogućnosti da postanu snalažljivi tokom organizovanja, istraživanja, zalaganja za, integrisanja rodnih pitanja u okviru zalaganja za ljudska prava, praćenju sudskih pitanja, kao i u informisanju o pitanjima i problemima sa kojima se suočavaju žene na Kosovu prema unapređenju rodne ravnopravnosti.

Jačanje međuetničkog razumevanja i saradnje između pojedinaca i grupa civilnog društva

MŽK je bila obuhvaćena u najmanje 18 međuetničke inicijative samo u toku 2019. godine. Uporedo sa izgradnjom saradnje kroz redovne sastanke MŽK-a i zajedničkih inicijativa za zalaganje, MŽK je organizacijama koje su dobile grantove preko Fonda žena Kosova i njihovim korisnicima dala mogućnost za međuetničku saradnju.

Poboljšanje organizacioni kapacitet MŽK i njenih članica ka zagovaranju i dugoročnoj održivosti mreže

Održivi pokret ne može postojati bez članova koji održavaju pokret živim. S toga MŽK konstantno podržava svoje članove u unapređenju njihovih kapaciteta. Kroz mentorstva i Fonda žena Kosova podržala je svoje članove u unapređivanju njihovih organizacionih kapaciteta.

Prema postizanju ovog cilja, tokom ove godine Mreža i 16 njenih organizacija članica, kao i pet organizacija partnerki iz regiona su napravile detaljne planove ocene organizacionih kapaciteta i kapaciteta za zagovaranje (OACA) njihovih organizacija i stvorile su detaljne planove razvoja kapaciteta ka zagovaranju prioriteta koji su identifikovani za razvoj kapaciteta. Takođe, uz podršku MŽK-a devet organizacija članica, kao i deset organizacija iz regiona su učestvovala u procesima donošenja odluka i stvaranja politika.

Rad MŽK-a i njenih najvidljivijih članova kod potencijalnih partnera, aktivistkinja žena na međunarodnom nivou i potencijalnih pristalica

MŽK je redovno promovisala rad svojih članova na internet stranici MŽK-a, na Facebook stranici kao i u mesečnom elektronskom biltenu Glas kosovskih žena. MŽK je povećala broj pratioca na Facebook-u sa 18,018 kojih je bilo u 2018. godini na 18+9.781 tokom ove godine. MŽK takođe nastavlja da koristi ostale društvene mreže, kao što je Twitter, na kojoj je broj pratilaca povećan sa 780 na 995 i Instagram, gde je broj pratilaca povećan sa 1,279 na 1,710. MŽK redovno piše članke o svojim članovima u svom mesečnom biltenu Glas žena Kosova, koji čita 566 ljudi u svetu. MŽK je tokom 2019. godine imala 231 medijsko pokriće, obuhvatajući članke i pojavljivanja na TV-u. MŽK je poslala 30 reakcija/saopštenja za medije u toku ove godine, obuhvatajući:

1. Sugestije MŽK-a ogledaju se u rezoluciji EU o pravima žena (5. februar 2019. godine).
2. Maloletnica silovana, ucenjena i ugroženo joj je zdravlje: osumnjičen jedan policijski službenik (6. februar 2019. godine)
3. Logo 11. godišnjice nezavisnosti diskriminišući, ne predstavlja žene (11. februar 2019. godine)
4. Pismo zahvalnosti upućeno poslanicima radi podrške budžetu za skloništa i dnevne centre za žrtve nasilja (21. februar 2019. godine).
5. MŽK pozdravila kažnjavanje doživotnim zatvorom za ubistvo žene i ćerke (1. mart 2019. godine).
6. Informacija – Koalicija za jednakost diskutuje: „Jačanje učešća žena u politici“ (18. mart 2019. godine).
7. Koalicija za jednakost diskutuje: „Jačanje učešća žena u politici“ (19. mart 2019. godine).
8. Civilno društvo reagovalo protiv izjava Rexhepa Maqedoncija (27. mart 2019. godine)
9. MŽK i Lobi podržavaju Pordimqaku-Subashi (29. mart 2019. godine).
10. Obaveštenje za medije: MŽK pokreće izveštaj: Rodno zasnovana diskriminacija i zapošljavanje na Kosovu (10. april 2019. godine)
11. MŽK pokreće izveštaj: Rodno zasnovana diskriminacija i zapošljavanje na Kosovu (11. april 2019. godine)
12. MŽK: Objavljivanje fotografija silovanja, povreda dostojanstva preživelih seksualnog nasilja tokom rata na Kosovu (16. maj 2019. godine).
13. MŽK alarmirana ponovnim napadom na ženu Romkinju u Uroševcu (31. maj 2019. godine).
14. Informacija za medije- Sutra je promocija knjige Sevdije Ahmeti „Dnevnik jedne kosovske žene“ (6. jun 2019. godine)
15. Informacija za medije – Sutra se u Prizrenu trči za podršku preživelim seksualnog nasilja (7. jun 2019. godine).
16. Poziv za medije: Otvaranje izložbe „Nasilje se ne krije u četiri zida“ (13. jun 2019. godine).
17. Podsetnik: Otvaranje izložbe „Nasilje se ne krije u četiri zida“ (14. jun 2019. godine).
18. MŽK podržala neumoran i transparentan posao Vladine Komisije za priznanje i verifikaciju statusa lica silovanih tokom Oslobođilačkog rata Kosova (18. jun 2019. godine).
19. MŽK protiv vraćanja na ponovno suđenje slučaja ubice Pjetëra Nrecaja (24. jun 2019. godine).
20. Poziv za medije – U Gnjilanu se danas otvara izložba „Nasilje se ne krije u četiri zida“ (27. jun 2019. godine).
21. Organizacije civilnog društva traće da Qehaja bude odgovoran za obrazloženje nasilja i homofobičnih stavova (1. avgust 2019. godine).
22. Mreža žena Kosova osudila izricanje mere kućnog pritvora protiv osumnjičenog Q.A., smatra da je nedovoljna (16. avgust 2019. godine).
23. MŽK reagovala na konstantnu neuspelost institucija da zaštite preživele nasilja u porodici (20. septembar 2019. godine).

24. MŽK poziva: Glasajte za više žena u Parlamentu (24. septembar 2019. godine).
25. MŽK: Sudstvo još jednom nije uspjelo da pravno zaštiti rodnu ravnopravnost (3. oktobar 2019. godine).
26. Novi regionalni izveštaj pokazao rasprostranjenost diskriminacije po rodnom osnovu u zapošljavanju na Zapadnom Balkanu (4. oktobar 2019. godine)
27. MŽK se pridružuje pozivu za povlačenje Nobelove nagrade Handkeu (11. oktobar 2019. godine).
28. MŽK u Briselu predstavila novi izveštaj o diskriminaciji po rodnom osnovu na Balkanu (16. oktobar 2019. godine).
29. Fond žena Kosova će dodeliti 66,429 evra za 18 organizacija članica MŽK-a (23. oktobra 2019. godine).
30. Nakon 19 godina, Rezolucija 1325 OUN-a je i dalje relevantna za dijalog i pravdu na Kosovu (30. oktobar 2019. godine).

Više članica traži fondove, efektivno planiranje, rukovode organizacijama i preduzimaju efektivne inicijative zagovaranja

Tokom ove godine, kroz Fond žena Kosova (FŽK), MŽK je dodelila ukupno 16 grantova za 18 organizacija, svojih članica. Od njih, dva granta u Partnerstvu za promene (do 8,000 evra) dodeljeno je za četiri organizacije koje će sprovesti u partnerstvu i grantovi individualnih zagovaranja (do 4.000 evra i 5000 evra) dodeljeno je za 14 organizacija članova. Ove godine FŽK je podržala Austrijska agencija za razvoj (ADA) kroz inicijativu MŽK-a „Unapređenje inicijative za prava žena“, u iznosu od 48,000 evra i Kancelarija Evropske unije na Kosovu kroz inicijativu MŽK-a „Jačanje učešća žena u politici“ u iznosu od 20,000 evra. Ukupan iznos koji je dodeljen tokom 13. runde grantova je 66,429.50 evra. Grantovi u Partnerstvu za promene i ranije su povećali saradnju među organizacijama članicama, omogućujući organizacijama iz različitih regiona na Kosovu da ujedine snage i da se zajedno zalažu. Očekuje se da će se takve saradnje nastaviti kroz ove grantove. Na primer NVO Rikotta u partnerstvu sa organizacijom Ženski centar ATO razvile su inicijativu „Ekonomsko jačanje i podizanje kapaciteta žena na Prevalcu i okolnim selima“. A Udruženje žena povratnica Naš dom u partnerstvu Ženski centar za ruralni razvoj razvile su inicijativu „Partnerstvo za razvoj (prijateljske sredine za razvoj preduzetništva žena“. Pored ove dve inicijative u partnerstvu, ostale inicijative koje je podržala MŽK, a koje će nastaviti i tokom 2020. godine su:

MŽK je kroz Fond žena Kosova dodelila ukupno 16 grantova za 18 organizacija njenih članica u vrednosti od 66,429€

- Aktivne žene Đakovice (AŽĐ) sa inicijativom „Razvoj održivog među institucionalnog sistema za tretiranje nasilja po rodnom osnovu i nasilja u porodici u opštini Đakovica“
- NVO „Svet Anđela“ sa inicijativom: „Žene u fokusu“
- Inicijativa kosovske žene (IKŽ) sa inicijativom: „Poboljšani pristup žena farmera i preduzetnica iz opštine Đakovica lokalnim subvencijama“
- Daun sindrom Kosovo sa inicijativom: „Kuhinja X21“
- Kosovo Advocacy Group (KAG) sa inicijativom: „Učešće žena iz romske, aškalijske i egipatske zajednice u stvaranju politike“
- Udruženje poslovnih žena WBA sa inicijativom: „Indeks rodne ravnopravnosti u lokalnoj samoupravi u Severnoj Mitrovici“
- Mreža organizacija romskih, aškalijskih i egipatskih žena sa inicijativom: „Promovisanje zapošljavanja kroz unapređenje blagih sposobnosti Romkinja, Aškalijski i Egipćanki u Đakovici“
- Organizacija Cvećnjak sa inicijativom: „NE ćutite- govorite“
- Moravski biser sa inicijativom: „Usklađivanje tradicionalnih normi nasleđa sa zakonskim okvirom“

- Organizacija za lokalne reforme „Euloc“ sa inicijativom: Promovisanje pravičnog rodnog budžetiranja u lokalnoj upravi u Vitini“
- Udruženje sa edukaciju i staranje o porodici sa inicijativom: „Podizanje efikasnosti socijalnih usluga kroz odredbe Istambulske konvencije
- Art Without Limit sa inicijativom: „Međunarodni festival filma o licima sa posebnim potrebama“
- United Women’s Association sa inicijativom: „Pravično zagovaranje za zapošljavanje žena“.

Dodatak I. sadži jedan spisak svih grantova dodeljenih od FŽK-a 2019. godine i njegovih očekivanih rezultata. Od jeseni 2012. godine do 31. novembra 2019. godine, kao rezultat različitih inicijativa članova, imali su koristi 20,855 lica. U 2019. godini, članovi osoblja MŽK-a su pružili 768 mentorske sesije preko e-maila, telefona i pojedinih sastanaka za korisnike grantova FŽK-a. Komisija za razmatranje Grantova, sastavljen od 5 članova, takođe je doprineo u napredovanju kapaciteta članova, razmatrajući svaku aplikaciju i dajući praktične savete. Ovo je pomoglo članovima FŽK-a i kod ostalih donatora.

Kapaciteti osoblja MŽK-a su povećani

MŽK je tokom 2019. godine nastavila da pruža mogućnosti svom osoblju da povećaju svoje kapacitete, obuhvatajući i one koji su povezani sa: zagovaranjem kog Evropske unije; integracijom rodne perspektive u dokumentima instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA); rodnom analizom; upravljanjem uticaja na životnu sredinu, rodnom i socijalni uticaj; feminizmom; upravljanjem međunarodnim organizacijama; zagovaračkim strategijama u vezi sa metodologijama organizacione procene; pisanjem konceptualnih radova; pisanjem izveštaja; nadgledanjem i ocenjivanjem; istraživačkim metodama; odabirom uzoraka; i veštinama javnog govora.

Poboljšalo se sprovođenje Strategije MŽK-a za podizanje fondova

Iako se inicijative zagovaranja mogu preduzeti na dobrovoljnoj osnovi, ŽOCD još imaju potrebu za izvore kako bi se podržali na mnoga aspekta njegovog važnog rada. Održivi aktivizam za prava žena traži izvore i MŽK će nastaviti svoje napore u pravcu mobilizacije dovoljnih izvora od domaćih i međunarodnih aktera za podržavanje pokreta žena na Kosovu i šire.

Poboljšanje saznanja i razumevanja između dotičnih organa EU i drugih donatora u vezi sa vrstama podrške koje su potrebne različitim ŽOCD

MŽK je upravljala i koordinirala je istraživanje o finansiranju prava žena, koje su realizovale organizacije za prava žena u šest zemalja Zapadnog Balkana (ZP): Albaniji, Bosni i Hercegovini (BiH), na Kosovu, u Severnoj Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji, kako bi se ispitali trendovi finansiranja prava žena i rodne ravnopravnosti na ZB-u. Istraživanje je doprinelo: I) poboljšanju raspoloživosti informacije u vezi sa fondovima za grupe u pokrete za prava žena i II) na poboljšanju saznanja među finansierima u vezi sa aktuelnim potrebama ŽOCD-a i vrstama modaliteta finansiranja koja najbolje tretiraju njihove potrebe. Šta više, istraživanje daje sliku spoljnih i unutrašnjih trendova koji utiču na finansiranje. Ovo istraživanje je obuhvatilo mešovitu metodu, koja obuhvata istraživanje u kancelariji, ankete i intervju sa ŽOCD (239 intervju) i intervju sa donatorima (54 donatora, 5 regionalnih). Kvantitativni rezultati za ŽOCD u svim zemljama dobijeni su kroz anketiranje u Kobo Toolbox-u i budžetske tabele o ŽOCD i donatorima. Kvalitativni rezultati su prikupljeni preko detaljnih intervju sa donatorima i ŽOCD-ima u svakoj od šest zemalja ZB-a. Donatorima je postavljeno pitanje što su oni podržali (ili nisu podržali) grupe i/ili pokrete za prava žena. Nalazi su takođe obelodanili šire trendove finansiranja koji su mogli da utiču na odluke donatora o finansiranju, obuhvatajući ovde i ulogu sveobuhvatnog pristupa EU Rezoluciji 1325 i/ ili Plana rodnog delovanja EU II. ŽOCD-ima je s druge strane zatraženo da identifikuju politike, zakona i stavove koji su pomogli ili odogli radu njihove organizacije. I donatori su upitani da objasne koji modaliteti finansiranja najbolje funkcionišu u podržavanju rada i prednosti grupa za prava žena. Odgovori su kategorično kodirani kako bi odredili modele finansiranja i preferencije o različitim vrstama modaliteta finansiranja.

ŽENE U POLITICI I DONOŠENJU ODLUKA

Dugoročni cilj ovog programa je da žene aktivno učestvuju u politici i donošenju odluka na opštinskom i centralnom nivou. MŽK je zabeležila napredak u ostvarivanju ovog cilja, što ilustruju dostignuća i rezultati u nastavku.

Povećano i poboljšano učešće žena u politici i donošenju odluka na opštinskom i centralnom nivou prema Zakonu o ravnopravnosti polova (50%)

Preko Fonda Žena Kosova, članovi MŽK-a su povećali broj različitih građana, žena koje su učestvovala u politici i procesima donošenja odluka uz podršku članova iz Fonda iz 1669 na 2035 do 2019. godine. U prevremenim parlamentarnim izborima održanim u oktobru ove godine, od 39 žena koje su izabrane kao poslanice, 25 od njih su stekli mandat bez rodne kvote. Takođe, ka postizanju ovog rezultata, članovi MŽK i Lobi su omogućili da 534 žena od starosti, veštine i različitih geografskih zona da učestvuju u politici i donošenju odluka. Tokom 2019. godine, MŽK je postigla dole navedene rezultate ka tom cilju.

Koalicija za ravnopravnost postala funkcionalna na opštinskom i centralnom nivou

22. juna 2018. godine osnovana je Koalicija za ravnopravnost koja je sastavljena od žena u politici na centralnom i opštinskom nivou i od nevladinih organizacija kojima rukovode žene, a koje podržavaju i jačaju jedna drugu u poboljšanju pozicije žene u politici, donošenju odluka i unapređenju rodne ravnopravnosti na Kosovu. Učesnice su obećale da će raditi ka ispunjenju zajedničke misije i vizije na jačanju i poboljšanju pozicije žena u politici i donošenju odluka, kao i na postizanju rodne ravnopravnosti na Kosovu, bez obzira na politička uverenja, rod, starost, etničku pripadnost, sposobnost, religiju, geografsku položaj nivo obrazovanja ili društveno-ekonomski status. 29. marta 2019. godine MŽK je održala sastanak sa Koalicijom za ravnopravnost, na kojem je oko 85 učesnica diskutovale o „Jačanju učešća žena u politici“.

Ovom sastanku su prisustvovali i predstavnici misije Evropske unije na Kosovu i Tima Ujedinjenih nacija na Kosovu. Annette Fath Lihic glavna politička savetnica/ izvršna koordinatorica iz Kancelarije posebne izaslanice EU na Kosovu, pozvala je na sprovođenje Zakona o ravnopravnosti polova i ocenila je da je i dalje ključni problem nedostatak sprovođenja zakona.

Lobi za rodnu ravnopravnost funkcioniše u svim opštinama

2014. godine Zagovaračke grupe za rodnu ravnopravnost su osnovale Lobi za rodnu ravnopravnost na Kosovu (na dalje samo Lobi). Članovi su odlučili da i muškarci i momci koji podržavaju jednaka prava, mogu da se pridruže ovoj grupi. Trenutno grupe Lobija funkcioniše u 27 opština. Broj žena obuhvaćenih je povećan sa 400 u 2015. godini, na 579 u 2019. godini. Zajedno, one su preduzele 62 zagovaračkih inicijativa na opštinskom i centralnom nivou tokom 2019. godine, doprinoseći izmeni 12 politika.

Tokom ove godine, Lobi je održao 2 sastanka gde su učestvovali 66 učesnika, uključujući službenike za ravnopravnost polova, odbornika, predstavnika organizacija članova MŽK-a iz raznih opština i članove osoblja MŽK-a. prvi sastanak je sazvan sa ciljem da se planiraju i zamišljaju strategije da se ojača učešće žena u politici i u procese donošenja odluka na Kosovu, dok je drugi sastanak služio za izveštavanje uspešnih pokreta i sprovođenje strategija za 2019. godinu.

Sastanak Koalicije za rodnu ravnopravnost koji je održan 19. marta 2019. godine radi diskutovanja „Jačanja učešća žena u politici“

Podizanje kapaciteta žena u politici radi zagovaranja prioriteta žena

Gore navedeni sastanci takođe su i dalje razvili kapacitete žena u politici i da se zalažu za prioritete žena pružajući primere najboljih praksi i poboljšavajući njihove veštine zagovaranja. U pravcu ovog rezultata, od 2015. godine, Izvršni Direktor MŽK-a, Igballe Rogova je održala mentorske sesije sa grupama Lobi-a po Kosovu, preko poseta u njihovim opštinama ili telefonskih poziva. Ove sesije su služile kako bi ojačale članove Lobija u njihovim zalaganjima za prava žena i ravnopravnost polova. Vredi pomenuti da MŽK, ne vidi ili tretira članove Lobija kao članove političkih partija, već vide kao lidere u svojim opštinama. Izvršni direktor je takođe bila prisutna u njihovim događajima, promovisala je njihove inicijative, podržala ih je u zalaganju pridružujući im se u sastancima sa lokalnim službenicima i pomogla je u savladavanju izazova tokom njihovih zalaganja u pravcu rodne ravnopravnosti.

Povećanje podizanja svesti o značaju usklađivanja Zakona o rodnoj ravnopravnosti i ostalih relevantnih zakona

Ove godine, MŽK je nastavila zalaganje za usklađivanje Zakona o ravnopravnosti polova sa važećim izbornim zakonima., kroz zagovaranje kod zvaničnika na Kosovu, a u saradnji sa predstavnicima EU. Ka postizanju ovog rezultata, MŽK je u saradnji sa organizacijama članicama, preuzela kampanju „Glasaj za više žena u Parlamentu“, pozivajući na jednaku zastupljenost žena i muškaraca i na sprovođenje Zakona o ravnopravnosti polova na prevremenim parlamentarnim izborima 2019. godine. Šta više, izvršna direktorka je održala nekoliko sastanaka tokom ove godine sa zvaničnicima i raznim predstavnicima, obuhvatajući šeficu Misije Evropske unije (EU) za posmatranje izbora i predsednicu Centralne izborne komisije, pozivajući na sprovođenje Zakona o ravnopravnosti polova i usklađivanje Zakona o opštim izborima sa njim.

Izvršna direktorka MŽK-a tokom sastanka sa predstavnicima Misije Evropske Zajednice (EZ) za Posmatranja izbora.

Žene u politici, organizacije žena i žene glasači komuniciraju i saraduju više oko pitanja koje one smatraju prioritetima

Sa Koalicijom za ravnopravnost, Lobijem i MŽK-om, žene iz oblasti politike i civilnog društva i žene glasači su saradivale oko pitanja koja su za njih bila važna tokom 2019. godine. Lobi se u bliskoj saradnji sa ženama glasačima iz njihovih opština, članicama Lobija, zalagao za pitanja koja žene smatraju prioritetima. Takođe, tokom gore pomenute petodnevne kampanje u 17 opština na Kosovu, obuhvatajući i sprske opštine, dobrovoljci iz organizacija članica MŽK-a i članice Lobija su delili flajere ove kampanje, idući od vrata do vrata, kako bi diskutovali o bitnosti glasanja u što većem broju za žene u Parlamentu na prevremenim parlamentarnim izborima, koji su održani 6. oktobra 2019. godine. Takođe je Lobi tokom ove godine ukupno održao 62 sastanaka između žena i devojaka i onih koji sastavljaju politike, 51 sastanaka sa ženama glasačima, i preduzeo je 62 inicijativa za zagovaranje za pitanja koja žene smatraju prioritetom.

Prizren, tokom podele flajera kampanje „Glasaj za više žena u Parlamentu“

Započeto zagovaranje za pitanja koja žene smatraju prioritetom

MŽK je podržala i ojačala žene u identifikovanju i zagovaranju za njihove prioritete. To je postignuto kroz grantove za članice MŽK-a za njihove inicijative za zagovaranje preko FŽK-a. Fond je takođe podržao napore članica da prate i da se zalažu za sprovođenje postojećih zakona i politika.

MŽK je takođe ohrabрила ŽOCD da blisko sarađuju sa Lobijem i Koalicijom za rodnu ravnopravnost. Tokom ove godine Lobi je ostvario 31 saradnji sa drugim ŽOCD.

Poboljšana institucionalizacija rodnog odgovornog budžetiranja (ROB) na Kosovu

Rodno Odgovorno budžetiranje je bitno ne samo za povećanje i poboljšanje učešća žena u donošenju odluka, već i za efikasnu i jednaku podelu javnih fondova.

MŽK je deo regionalne inicijative uz šest organizacija iz zemalja Zapadnog Balkana, kao što su Albanija, Bosna i Hercegovina (BiH), Kosovo, Severna Makedonija, Crna Gora i Srbija kao i Moldavija, u cilju podizanja kapaciteta koji se tiču ROB-a, razvoja i jačanja regionalne mreže za ROB i zagovaranje za odgovorne rodne politike. Kapaciteti 16 osoba su se razvili na obuci za trenere, na kojoj su učesnici bili osoblje MŽK-a. Takođe je i poziv za grantove i za lokalne organizacije otvoren tako da 4 grassroot organizacije na Kosovu povećaju svoje kapacitete kao deo ove mreže i da mogu da naprave izmene u dokumentima ili budžetskim programima u njihovim opštinama, kao i da doprinesu institucionalizaciji ROB-a.

Skopje, tokom obuke trenera o Polnom Odgovornom Budžetiranju, gde su prisutna bila 7 organizacija iz Zapadnog Balkana i Moldavije.

Poboljšanje i povećanje učešća ŽOCD u procesu učlanjenja u EU

MŽK je kroz svoje aktivnosti doprinela u obuhvatanju nekoliko organizacija članica u konsultacije između potkomiteta za stabilizaciju i pridruživanje i civilnog društva, koje su održane, prethodeći tehničkom dijalogu između predstavnika EU i onih iz kosovske vlade. Preko platforme javnih konsultacija, koje je ove godine započela Vlada Kosova, MŽK je takođe konsultovala razne organizacije, kako bi se tretirali njihovi zahtevi od strane dotičnih institucija. Konkretnije, tokom ovih diskusija organizacije su imale priliku da zatraže preduzimanje mera za dugoročnu stabilizaciju skloništa na Kosovu, podizanje kapaciteta njihovog osoblja, poboljšanje imovinskih prava i Zakona o nasleđivanju, obuhvatanje više žena u procesima donošenja odluka i drugo.

ŽOCD i žene su se informisale o procesima učlanjenja u EU, njihovoj ulozi i o tome kako da se angažuju

MŽK je iskoristila platformu javne konsultacije da obavesti sve organizacije članice, da postoje razni načini kako da se one direktno angažuju u komentarisane i pružanje njihove ekspertize u dotičnim sektorima o kojima se izveštava u tehničkim i političkim raspravama, ali i da komentarišu dokumenta, kao što su Izveštaj o napretku, Nacionalni program za sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji (NPSSSP), Agenda evropskih reformi. U narednoj godini, MŽK planira da održi informativne neformalne sesije, kako bi se ŽOCD detaljno informisale o njihovoj ulozi u procesu učlanjenja u EU.

Poboljšanje integrisanja rodni pitanja u dokumente koja su povezana sa učlanjenjem Kosova u EU i njihovo sprovođenje

Ovo će se postići kroz rezultate u nastavku.

Predaja komentara u vezi sa dokumentima

MŽK, kroz svoju relevantnu ekspertizu, neprestano je davala komentare i preporuke o zakonima, javnim politikama i dokumentima koji se odnose na članstvo u EU. Neki od dokumenata u kojima MŽK daje konkretne preporuke bili su: Izveštaj o napretku Kosova za 2019. godinu, koji je kao rezultat preporuka pomenuo rodnu ravnopravnost 27 puta više nego Izveštaj o zemlji za 2019. godinu; Nacionalni program za sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, koji pokazuje poboljšanje u odnosu na žene i rodnu ravnopravnost, pozivajući se na poslednji I 80 puta u svojoj konačnoj verziji. Ostali dokumenti uključuju izveštaj o učešću OCD u sprovođenju SSP-a, Nacrt strategije za ljudska prava, Evropsku reformsku agendu.

Pored isticanja saradnje sa Kancelarijom EU na Kosovu na uključivanju ovih preporuka u relevantne dokumente, MŽK je takođe imala bilateralnu saradnju sa Ministarstvom za evropske integracije Kosova putem javnih konsultacija.

Poboljšana saznanja i kapaciteti službenika EU, MEI-a, NMRR-a i ostalih ministarstva povezanih sa integrisanjem rodni pitanja u dokumenta koja su vezana za učlanjenje u EU

Službenici Ministarstva za evropske integracije i Nacionalnih mehanizama za rodnu ravnopravnost istakli su tokom javnih konsultacija da visoko cene angažovanje MŽK-a u procesima sastavljanja dokumenata koji su povezani sa učlanjenjem u EU. To se odražava i u uvrštavanju preporuka MŽK-a u te dokumente, poboljšavajući tako vidno rodnu perspektivu u dotičnim dokumentima.

U međuvremenu, MŽK je tokom ove godine kontaktirala Kancelarija EU kako bi pružala obuku i tehničku pomoć delegaciji EU na Kosovu, da shvate kontekst rodni pitanja u odnosu na zemlju, Plan rodno delovanja i Integrisanja rodni pitanja u relevantne projekte/dokumente.

Poboljšanje sposobnosti raznih komisija, pogotovu Komisije za integracije u EU i ŽOCD-a u praćenju sprovođenja iz rodne perspektive.

MŽK je zajedno sa ŽOCD pratila rad raznih komisija, a glavni fokus je ove godine bio na Komisiji za zdravlje, rad i socijalnu zaštitu, koje su tretirale pitanje sastavljanja nacrta Zakona o radu. MŽK je dala konkretne preporuke za usklađivanje ovog poslednjeg sa direktivama (smernicama) EU o uravnoteženju života i posla. Saradnja sa Komisije za integracije u EU bila je ostvarena uz posredovanje Ministarstva za evropske integracije.

Poboljšanje sprovođenja ARP II

Kako bi se bolje sprovodio ARP II, MŽK će tražiti postići dole navedene rezultate

Dalje povećanje sveti službenika EU u vezi sa potrebama za snažnije političko angažovanje, dovoljan budžet i dovoljne ljudske resurse radi sprovođenja ARP-a II

MŽK je redovno zagovarala obuhvatanje Plana rodno delovanja II kao fundamentalnog osnova za preduzimanje institucionalnih postupaka vezanih za rodnu ravnopravnost na Kosovu. Kao posledica toga, proces zagovaranja je olakšan i u okviru službenika EU, pogotovu na žarištima rodne jednakosti, koji su u okviru odgovornosti koje proizilaze iz ARP-a II organizovali 'Gender talks' kako bi se diskutovalo o obuhvaćenosti rodne perspektive u raznim industrijskim sektorima.

Službenici EU su sarađivali sa MŽK-om i pozdravili su analize politika MŽK-a koje su pozivale na istaknutije sprovođenje ARP-a II i od strane službenika EU, ali i od strane domaćih institucija. MŽK je trenutno u procesu sastavljanja još jedne analize politika, koja će služiti kao osnov dobijenih lekcija iz ARP-a I i ARP-a II. Cilj te analize će biti da obavesti službenike EU na Kosovu i delegacije EU u regionu o

načinima kako ARP može da bude efikasniji u kontekstu izveštavanja, sprovođenja i filtriranja indikatora. MŽK teži da preko ovih analiza poveća angažovanje službenika EU u političkom kontekstu, ali i u zagovaranju dovoljnog budžeta za sprovođenje ARP-a.

Dalje povećanje svesti dotičnih službenika u vezi sa reformama koje se zahtevaju u dokumentima i šablonima, ka poboljšanju sprovođenja ARP-a II

Kao što je i naglašeno u ranijim poglavljima, MŽK je pružala direktne obuke i tehničku pomoć Kancelariji EU na Kosovu, kako bi shvatili bitnost integrisanja rodne perspektive u ugovore projekata i relevantnim dokumentima, u skladu sa ciljevima ARP-a koji zahtevaju tako nešto.

MŽK je u tom smislu konstantno pružala svoju ekspertizu, i u integrisanju rodne perspektive u dokumentima delovanja Instrumenta za finansijsku pomoć Kosovu pre njenog učlanjenja u EU (IPA).

Dalje povećanje svesti u redovima ŽOCD i NMRR u vezi sa ARP-om i načinom podržavanja njegovog sprovođenja

Plani rodno delovanja još uvek nema adekvatnu „zakonodavnu“ snagu, kao dokument, da bi si shvaćen kao osnov od strane domaćih institucija. Takav problem je bio deo pisama zagovaranja MŽK-a upućenih zvaničnicima EU. Kao posledica toga, iako su se nacionalni mehanizmi za rodnu ravnopravnost i neke od ŽOCD informisali o ARP-u, ker su preporuke MŽK u većini slučajeva zasnovane na dužnostima koje proizilaze iz ovog dokumenta, njegovo sprovođenje, na samom početku, moraju da unaprede mehanizmi EU na Kosovu. MŽK je konstantno u procesu zagovaranja ARP-a III, koji će biti još jači u odnosu na sadržaj, izveštavanje i sprovođenje.

Poboljšanje projektovanja ARP-a III na osnovu lekcija dobijenih iz ARP-a II

Ovo će se postići preko dole navedenih rezultata.

Dalje povećanje svesti u vezi sa neophodnim poboljšanjima u ARP-u III

MŽK je kroz sastanje zagovaranja u Briselu sa Evropskom Komisijom, sastanke sa delegacijama EU na Kosovu i u regionu, kao i kroz saradnju sa regionalnim partnerima, konstantno zagovarala povećanje uticaja ARP-a na javne politike država. Trenutno, EU sastavlja ARP III i MŽK je konsultovana kako bi doprinela analizama lekcija koje su dobijene iz ARP-a II. MŽK je u procesu sastavljanje analize politike, koja će služiti kao informativna baza relevantnim nacionalnim i međunarodnim akterima.

Poboljšanje prenošenja pravne stečevine (Aquis) EU o rodnoj ravnopravnosti u kosovski zakon

Ka postizanju ovog cilja, MŽK i njeni regionalni partneri su uspeli da unaprede četiri politike povezane sa prenošenjem pravne stečevine EU o rodnoj ravnopravnosti na Kosovu i u regionu. 1. Na regionalnim novu dat je specifičan doprinos o informisanju Rezoluciji Evropskog Parlamenta o pravima žena na Zapadnom Balkanu. 2. Na Kosovu je MŽK zajedno sa Ekonomskim forumom žena, podnela zakonske preporuke na Zakon o radu. 3. MŽK je takođe obezbedila svoj doprinos u Nacionalnom programu za sprovođenje SSP-a koji obuhvata i poziv na obraćanje pažnje na porodijsko odsustvo, očinsko odsustvo i roditeljsko odsustvo koji su neophodni za tačno prenošenje smernica EU. 4. U BiH, HCA-BL podnela je „Predlog mera za borbu protiv diskriminisanja na radnom mestu“ Ministarstvu za ljudska prava i izbeglice.

Prava žena u zdravstvenoj zaštiti

Dugoročni cilj ovog programa je pružiti ženama pristup kvalitetnoj, pristupačnoj zdravstvenoj zaštiti i po pristupačnim troškovima. Iako se čini da je reproduktivno zdravlje žena u središtu većine razvojnih aktivnosti, MŽK smatra da je najvažnije opšte blagostanje žena, a ne ženska reproduktivna uloga.

Poboljšani kapaciteti grupa za ženska prava u vezi sa dokumentacijom kršenja prava žena u zdravstvenoj zaštiti

MŽK je nastavila da učestvuje u K10 Koaliciji za Reproductivno Zdravlje i Prava. Koalicija K10 je osnovana 2015. godine i nju čini MŽK; Akcija za majku i dete; Udruženje za obrazovanje i razvoj zdravstva; Artpolis; Zdravlje za sve; Kosovski centar za borbu protiv raka dojke – Jeta/Vita; Kosovski fond za stanovništvo; Kosovsko udruženje za promociju, unapređenje i zaštitu zdravlja adolescenata; Mreža edukatora vršnjaka; kao i Društvo za prava pacijenata na Kosovu. Tokom ove godine, članovi su radili zajedno na izradi strategije zagovaranja i akcionog plana za ovu koaliciju.

Više javnih zvaničnika, žena, devojaka i muškaraca je svesno prava žena na zdravstvenu zaštitu i kršenja njihovih prava

Koalicija K10 je održala otvorene diskusije sa građanima o različitim temama vezanim za prava i reproduktivno zdravlje.

Povećavanje pristupa žena kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti

Kao rezultat podrške FGK PEA je realizovala 125 medicinskih poseta, od kojih je 158 osoba dobilo besplatne preglede, a kao rezultat ove inicijative još 500 ljudi je dobilo savet i informacije o kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti.

Žene i devojčice su svesnije svog prava na zdravstvenu zaštitu i važnosti pristupa zdravstvenoj zaštiti

Oko 109 žena i devojaka iz sela Lipjan: Medvec, Hallac i Gadime, iz naselja Ali Ibish i Sallahane, kao i iz sela Dubrava iz Uroševca, informisano je o zdravstvenoj nezi kroz aktivnost organizacije članice MŽK, Ženska Aleansa za integraciju. Inicijativa „Podizanje svesti Roma, Aškalija i Egipćan u opštini Uroševac i opštini Lipjan o njihovom zdravlju“ direktno je uticala na podizanje svesti žena o njihovim zdravstvenim pravima i važnosti pristupa zdravstvenoj zaštiti. Podrška koju je FŽK pružio ovom prilikom pomogla je Romkinjama, Aškalijama i Egipćanima, koje se često suočavaju sa dvostrukom diskriminacijom od strane društva. Kroz aktivnosti, žene su bolje upoznate sa važnošću intimne nege, mogućnostima prevencije bolesti i Pap testom.

Dok je „Unapređenje palijativnog zbrinjavanja na Kosovu i osetljivost zajednice na osobe sa invaliditetom“ inicijativa koju sprovodi Organizacija za psihoterapeute akcije (PEA) takođe uz podršku Fonda za žene Kosova, kroz koji

su imale koristi stanovnice albanke i srпкиnje iz sela Gadish, Kishnapol, Verbiche, Zhegovc, Pidic, Llashtica, Dazhnica, Makresh i Paralovo, iz opštine Gjilan, dobili su besplatne lekarske posete. Zahvaljujući ovoj inicijativi, obavljeno je ukupno 125 terenskih obilazaka, pri čemu je 158 osoba direktno imalo

Dana 26. oktobra Jeta Vita je organizovala marš "Rano otkrivanje – opstanak" da bi izrazili solidarnost i podignu svest o raku dojke u kosovskom društvu.

koristi kroz tih poseta, od kojih su velika većina bile žene (100 žena i 8 devojčica), a neke od njih su otkrile bolesti za koje nisu znale. Dok je broj indirektnih korisnika, putem saveta i smernica, dostigao 500. 26. oktobra, Kosovski centar za borbu protiv raka dojke Jeta/Vita, po dvanaesti put je organizovao kulturno-informativni događaj, na kojem su mnogi građani marširali zajedno sa motom organizacije: „Rano otkrivanje = opstanak „Da izraze solidarnost i podignu svest o raku dojke u kosovskom društvu.

Sve više žena se zalaže za njihova prava na kvalitetnu zdravstvenu zaštitu

Uz podršku FGK, OPDMK je u okviru inicijative „Zdravlje za sve“ održao sastanak sa predstavnicima Direktorata za zdravstvo, na kome se zalagao da se obezbedi bar jedan hidraulički sto, koji bi ove žene koristile za ginekološke posete. Takođe je OPDMK organizovao i predavanja, savetodavne skupove u kojima je učestvovalo 61 osoba. Handikos Kosova je, uz podršku FGK u okviru inicijative “Depresija kod majki dece sa ograničenim sposobnostima i kod osoba sa ograničenim sposobnostima” održao terapeutske sesije, sastanke i predavanja od kojih je korist imalo 47 žena. Mala Kruša je takođe uz podršku od strane FGK održala predavanja o bolestima kao što su rak dojke, samopregled dojke, rak grlića materice, klimaks, visok krvni pritisak i dijabetičko stopalo. Na ovim predavanjima je učestvovalo 80 žena.

OPDMK tokom jedne kreativne aktivnosti sa osobama sa ograničenim sposobnostima.

ŽIVOT BEZ NASILJA NA OSNOVU SPOLA

Dugoročni cilj ovog programa je da žene i devojke žive život slobodan od rodno zasnovanog nasilja. MŽK je postigla napredak ka ostvarenju ovog cilja, što ilustruju sledeća dostignuća i rezultati.

Poboljšana je primena zakonskog okvira za nasilje u porodici, uključujući i institucionalne odgovore prilikom pomaganja osobama koje su pretrpele nasilje

Od aprila ove godine, zahvaljujući inicijativama zagovaranja Mreže žena Kosova i njenih članica, u skladu sa Istambulskom konvencijom, nasilje u porodici tretira se kao krivično delo. Takođe, MŽK se, zajedno sa članovima zalagala za stvaranje posebne linije za održivu finansijsku podršku skloništim. MŽK je ove godine dao preporuke za izmene / dopune Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, ali zbog raspuštanja vlade, ovaj proces je ostao nezavršen.

MŽK je doprinela svojom ekspertizom u radionicama namenjenim podizanju znanja sudija, tužilaca i zagovornika žrtava radi bolje primene novih odredaba Krivičnog zakona koje se odnose na nasilje u porodici - fokusirajući se na psihološko nasilje, Takva radionica održana je u Đakovici, gde je, nakon poziva od OEBS-a u junu ove godine, MŽK obavestio ove predstavnike pravosudnih institucija iz regiona Đakovice. Takođe, nakon poziva od OEBS-a, Regionalni sastanak održan je ovog maja u Istanbulu, a prisustvovala je i MŽK. Tema ovog regionalnog sastanka bila je "Partnerstvo za okončanje nasilja nad ženama" u okviru Regionalnog programa EU-a za zaustavljanje nasilja nad ženama na zapadnom Balkanu i u Turskoj: „Primena normi, promena uma“. Ovde su članovi civilnog društva iz celog regiona podelili svoja iskustva u sprovođenju Istambulske konvencije.

Ariana Qosaj Mustafa,
Predsednica Odbora MŽK-a
tokom govora na
Regionalnom forumu,

U organizaciji Civil Rights Defenders-a, MŽK je učestvovala na advokatskim sastancima u Briselu, tačnije imala je sastanke sa Generalnim direktorom za susedstvo i pregovore o proširenju Evropske komisije kao i sa evropskim poslanicima, gde je traženo da se posveti više pažnje na sprovođenje zakonskih izmena u vezi sa izmenama Krivičnog zakonika i u budžetu Kosova za 2019. godinu, sa ciljem da se podstakne kosovska vlada da sprovodi budžetsku liniju za prihvatilišta i dnevne centre. Jedan sličan sastanak održan je i u Prištini, gde je predstavnik Evropske komisije iz Odeljenja za vladavinu zakona Generalnog direktorata za susedstvo i proširenje Evropske komisije upoznat sa izazovima sprovođenja budžetske podrške za prihvatilišta i dnevne centre za zaštitu od rodno zasnovanog nasilja.

Takođe, u oktobru ove godine je u Draču održan drugi regionalni forum „Promocija primene Istarske konvencije na zapadnom Balkanu i u Turskoj: Integrisane politike, inkluzivna partnerstva”, koji je bio organizovan od UN Women, u okviru projekta "Zaustavite nasilje nad ženama na zapadnom Balkanu i u Turskoj: primena normi, promena uma."

Na ovom forumu su takođe bili prisutni predstavnici MŽK-a, Adelina Berisha i Predsednica odbora Ariana Qosaj Musataf, koja je takođe govorila na jednom od panela koji je bio organizovan u okviru ovog foruma.

Povećano je znanje u vezi sa stepenom primene zakonskog okvira vezanog za nasilje u porodici, kao i svest i rasprostranjenost porodičnog nasilja

Izveštaji policije pokazuju da je ove godine došlo do porasta izveštavanja (1.424 slučaja prijavljeno tokom januara - septembra) u poređenju sa prethodnim godinama. Tokom ovog perioda nije bilo predviđeno istraživanje od strane MŽK-a o učestalosti nasilja u porodici. Međutim, izveštaj koji je objavio OEBS pokazuje da „Blizu dve trećine anketiranih žena (64%) misli da je nasilje od strane partnera, poznanika ili nepoznatih osoba veoma ili veoma često a više od četvrtine (27%)) mislite da je to vrlo često¹ ". Dalje, ovo istraživanje je otkrilo da 54% svih žena kaže da su doživele psihičko, fizičko ili seksualno nasilje od bliskog partnera od 15. godine, a 29% kaže da su doživele seksualno uznemiravanje.

Adelina Berisha iz MŽK-a tokom
objavlivanja izveštaja OEBS-a o
"Dobrobiti i sigurnosti žena na Kosovu".

Institucije i drugi akteri su svesni u kojoj je meri sproveden zakonski okvir za nasilje u porodici

Održano je trinaest zagovaračkih sastanaka, na kojima su predstavnici 13 različitih institucija raspravljali o nalazima MŽK-a o prevalenciji nasilja iz istraživanja MŽK-a "Dosta više sa obrazloženjima" (2015), a konkretne preporuke su poslate tim institucijama. u cilju boljeg rešavanja slučajeva porodičnog nasilja.

MŽK i njeni članovi koji su bili angažovani za primenu zakonskog okvira za nasilje u porodici. MŽK je uspostavila saradnju između skloništa i Institucije Ombudsmana (IO), sa ciljem da se počne raditi ka rešavanju institucionalnih povreda koje su počinjene sklonjenim žrtvama koje su bile žrtve nasilja u porodici ili rodno zasnovanog nasilja. Iz te saradnje tri slučaja su upućena Instituciji Ombudsmana na dalju istragu.

¹ OEBS, "Anketa o dobrobiti i bezbednosti žena na Kosovu", 2019, na: <https://www.osce.org/sq/mission-in-kosovo/439790?download=true>.

Povećanje učinka i kvaliteta usluga skloništa, a posebno u pogledu rehabilitacije i reintegracije

Održano je nekoliko radionica sa osobljima skloništa, sa fokusom na širenje znanja o ulozi Ombudsmana i pravnom okviru za zaštitu od nasilja u porodici. Iz Beograda je pozvana i ekspert Lepa Mladjenović, koja je obavestila osoblje skloništa i dnevnih boravaka o metodama emocionalne rehabilitacije za žrtve porodičnog nasilja i ona je unapredila veštine ovih pružaoca usluga za brigu o „emocionalnom gorenju“ i važnosti nadzora.

Povećana je svest i pažnja zvaničnika i građana o postupanju sa rodno zasnovanim nasiljem, uključujući nasilje u porodici, silovanje i seksualno uznemiravanje

Od aprila ove godine, nasilje u porodici i seksualno uznemiravanje će biti kažnjavano kao krivična dela, i ista su definisana u Krivičnom zakoniku Republike Kosovo. Takođe je uspostavljena budžetska linija za prihvatilišta i centre za dnevnu skrb koji pružaju usluge žrtvama porodičnog nasilja i rodno zasnovanog nasilja. Takođe, bilo je i inicijativa za usvajanje Istambulske konvencije u Ustav Kosova, proces koji je ostao na pola puta delimično zahvaljujući raspuštanju Skupštine Kosova. Ipak, tokom ove godine, MŽK nije prekinula sa inicijativama zalaganja za pošteno sprovođenje izmena i dopuna Krivičnog zakonika i izvršavanje budžeta za 2019. godine. Tokom novembra, zajedno sa Grupom za bezbednosna i rodna pitanja, MŽK je zagovarala u Ministarstvu rada i socijalne zaštite da se odredi budžet za prebivališta i dnevne centre, kako je definisano u budžetu za 2019. godinu. Na ceremoniji objavljivanja OEBS o “Anketa o dobrobiti i bezbednosti žena na Kosovu”, MŽK je pozvala da se prepozna rad i doprinos ženskih skloništa i nevladinih organizacija, i da taj doprinos pronađe i podršku domaće vlade.

Govor na otvaranju izložbe MŽK-a “Nasilje se ne krije unutar zidova” dana 15. juna.

Više građana je informisano o pravnom okviru i o njihovim pravima

Tokom ove godine, MŽK je u osam različitih opština organizovala izložbu “Nasilje se ne krije unutar zidova” koja je bila organizovana u opštinama: Priština, Gnjilane, Mitrovica, Uroševac, Đakovica, Peć, Prizren i Glogovac. Više od 1900 građana Kosova je učestvovalo na ovoj izložbi. Oni su tu imali priliku da nauče nešto o obimu porodičnog nasilja na osnovu istraživanja MŽK-a “Dosta više sa obrazloženjima” (2015), kao i o ulozi institucija koje su odgovorne za pomoć žrtvama porodičnog nasilja. MŽK je tu imala više od samo 60 medijskog predstavljanja, da bi se podigla svest o nasilju porodici i da bi se podigla svest građana u vezi sa ovom temom.

Nakon medijskih izveštaja o seksualnom nasilju nad maloletnicom u Glogovcu, MŽK je bila deo protesta koji su bili organizovani u Prištini i Glogovcu, gde je hiljade građana stalo na noge da bi osudili prouzrokovano nasilje i da bi zatražili odgovornost od domaćih institucija.

U martu je ponovo održan tradicionalni “Maršujemo Ne slavimo” na kome je preko 500 građana podiglo svoj glas za rodnu ravnopravnost, borbu protiv diskriminacije i rodno zasnovanog nasilja.

Pozornosti i performanse institucionalnih predstavnika tokom tretiranja RZN su povećane

MŽK će raditi na ovom području tokom 2020. godine nakon što se završi istraživanje zasnovano na monitoringu.

Poboljšanje politika i postupaka za suočavanje sa seksualnim uznemiravanjem

Kao što je već pomenuto, od aprila ove godine seksualno uznemiravanje je u Krivičnom zakonu definisano kao krivično delo. MŽK je radila na ovoj inicijativi dve uzastopne godine da si se stvorila definicija koja će biti u skladu sa zahtevima Ištambulske konvencije.

Koordinacija među OCD-ovima koja vode žene, javnim institucijama i drugim radnim mestima je poboljšana u smislu uspostavljanja boljih mehanizama za izveštavanje i istraživanje slučajeva seksualnog uznemiravanja

Slično kao nasilje u porodici, zahvaljujući zagovaranju MŽK-a od aprila 2019. godine, seksualno uznemiravanje se tretira kao krivično delo, kao što je definisano u krivičnom zakonu. Nastavljen je rad radne grupe na Prištinskom univerzitetu „Hasan Priština“ na uspostavljanju mehanizama za prijavljivanje seksualnog uznemiravanja na ovom univerzitetu, čiji je deo i MŽK.

Poboljšanje institucionalne i javne podrške za lica koja su doživela seksualno nasilje tokom rata. Nastavljen je proces emocionalne podrške 4 člana MŽK-a koje imaju dozvolu da pružaju podršku žrtvama seksualnog nasilja tokom rata. Takođe, nastavljena je podrška i putem Verifikacione komisije kako bi se osiguralo da ove žene imaju pristup penzijama koje im pripadaju u skladu sa zakonom. Do sada je komisija primila 1143 prijave, za 730 je donesena odluka, a broj pregleda je preko 2200, jer je broj pregleda slučaja i do tri puta. Prema dosadašnjim članovima odbora, ova komisija je odlučivala o 1,53 slučaja po radnom danu i pregledala je 4,62 slučaja dnevno. Za 22 meseca rada, Komisija je donosila odluke o 18,33 slučaja mesečno.

MŽK i njene članice podržavaju osobe koje su preživele seksualno nasilje tokom rata

Zahvaljujući FŽK, Medica Kosova i Kolevka Osmeha, u dvanaestom krugu, uspeali su da sprovedu projekat „Korišćenje pristupa i traume zasnovanog na zajednici kako bi se poboljšao pristup žrtvama seksualnog nasilja tokom rata tokom procesa prepoznavanja njihovog statusa“. Projekat se bavio potrebom da se razvije pristup zasnovan u zajednici i informisana trauma između članova partnerskih organizacija Medika Kosova i „Kolevka osmeha“ i određenog broja institucionalnih aktera; koji su zvanično i nezvanično uključeni u proces prepoznavanja statusa preživelih ratnog seksualnog nasilja.

Takođe u martu, MŽK je reagovala na neosnovane izjave Saveta za odbranu ljudskih prava i sloboda (CDHRF) u vezi sa naknadom za lica koja su doživela seksualno nasilje tokom rata na Kosovu.²

Pored toga, na konferenciji „Napredak i izazovi“, koju je organizovala vladina Komisija za priznavanje i verifikaciju statusa lica prekršenih tokom Oslobođilačkog rata Kosova, panelista je bila i izvršna direktorka Igballe Rogova koja je pohvalila rad Komisije i ženskih organizacija koje pružaju usluge preživelim seksualnog nasilja tokom rata, podržavala je odluke preživelih da se sami odluče žele li da traže svoja penzijska prava, uvek pozivajući da se ukinu stigme protiv njih, i pozvala na veću institucionalnu podršku članovima odbora.

Izvršna direktorka MŽK, Igballe Rogova, tokom panela na kongresu „Progres i izazovi“

² “MŽK poziva na priznanje i poštovanje preživelih od seksualnog nasilja tokom rata na Kosovu“, mart 2019, na: <https://womensnetwork.org/wp-content/uploads/2019/03/Kumtes%C3%AB-p%C3%ABr-Media-RrGK-mb%C3%ABshtet%C3%AB-t%C3%AB-mbijetuarat.pdf>.

Ekonomsko osnaživanje žena

Dugoročni cilj ovog programa je da žene i muškarci imaju jednake ekonomske mogućnosti kako kod kuće tako i u javnoj sferi.

Poboljšanje uslova za učestvovanje žena u radnoj snazi

Tokom ove godine, u ostvarivanju ovog cilja, MŽK-a je zajedno sa svojim partnerskim organizacijama iz regiona, članovima Koalicije protiv diskriminacije na radu, održala 34 sastanka između OCD-a i drugih zainteresovanih strana radi planiranja i preduzimanja zajedničkog zalaganja za sprovođenje antidiskriminacionog zakonodavstva. Kao rezultat ovih sastanaka, pokrenuto je 7 zajedničkih inicijativa zagovaranja tokom kojih je došlo do promene dve politike koje poboljšavaju uslove za ravnopravno učešće žena u radnoj snazi na Kosovu i Zapadnom Balkanu. Takođe, zvaničnicima je prijavljeno sedam slučajeva rodne diskriminacije na radnom mestu.

Institucije i ključni akteri su sve više svesniji kolika je rodna diskriminacija na radnom mestu na Kosovu i načine na koji se ista može rešiti

Ka ostvarivanju tog rezultata, MŽK je zajedno sa svojim regionalnim partnerima objavila 7 izveštaja o „Rodnoj diskriminaciji i zapošljavanju“, uključujući po jedan za svaku od šest zemalja Zapadnog Balkana i regionalni izveštaj. Svaki izveštaj sadrži jasne preporuke za sve relevantne aktere, kao i postojeća pitanja diskriminacije koja su javno dostupna. Ovi izveštaji su predstavljeni zainteresovanim stranama širom regiona tokom 42 održana sastanka. Pored toga, mediji su ove godine pratili 55 slučajeva koji su se ticali diskriminacije žena na poslu.

Svest među zainteresovanim stranama, uključujući i zvaničnike, OCD-e i sindikate u vezi sa konceptima diskriminacije i kako poboljšati njihovu primenu, je poboljšana

Da bi postigao ovaj rezultat, MŽK je u saradnji sa svojim regionalnim partnerima sprovela više od 104 sastanka za podizanje svesti zainteresovanih strana. Učešćem u raznim panelima, seminarima, konferencijama i radionicama predstavnici ove koalicije podigli su svest zainteresovanih strana o konceptima diskriminacije i institucionalnim načinima sprečavanja.

Poboljšana je dostupnost informacijama, uključujući rodni jaz u platama, neformalnu ekonomiju i šeme socijalnog osiguranja

Tokom sprovođenja istraživanja o rodnoj diskriminaciji na tržištu rada, MŽK je u saradnji sa regionalnim partnerima pružila dovoljno informacija o razlikama po rodu u platama na Balkanu. Ovi nalazi predstavljeni su u zajedničkom izveštaju o rodnoj diskriminaciji u radu, kao i u odvojenim izveštajima za svaku državu zapadnog Balkana.³

Povećan je procenat žena koje imaju pristup nasledstvu i imovini

Više građana je svesno u vezi sa pravom žena na nasledstvo i imovinu

Zahvaljujući podršci iz FŽK, organizacija članica MŽK-a Aureola sprovela je inicijativu "Unapređenje zakona o nasleđivanju". 49 ljudi (41 žena i 8 muškaraca) imalo je direktne koristi od ove inicijative, dok je broj indirektnih korisnika (podizanje svesti i deljenje informacija) bio znatno veći, s obzirom na to da je njeno sprovođenje praćeno nekoliko televizijskih nastupa.

Građani i predstavnici institucija kroz ovu inicijativu su bolje shvatili važnost ostvarivanja prava žena na nasleđe i njen uticaj na ekonomsko osnaživanje žena, što je i dalje ključni program MŽK-a za unapređenje i postizanje rodne ravnopravnosti na Kosovu.

---

³ Mreža Žena Kosova, "Rodno zasnovana diskriminacija u oblasti rada", na: https://womensnetwork.org/wp-content/uploads/2019/05/RrGK_Diskriminimi-me-baze-gjinore-dhe-punesimi-ne-Kosove_REV_FIN.pdf.

Poboljšanje pristupa na kvalitetno i rodno osetljivo obrazovanje

Poboljšanje pristupa kvalitetnom i rodno osetljivom obrazovanju novi je program u strategiji MŽK-a, tako da će u narednim godinama MŽK raditi / zagovarati: povećanje broja centara za brigu o deci srazmerno broju dece koja imaju potrebe; Da više zvaničnika bude svesno potreba za više predškolskih ustanova i centara za brigu o deci; Da se vrši inspekcija predškolskih institucija češće a u vezi sa tim da li se primenjuju zakonski propisi o predškolskom obrazovanju; Da se poboljšaju rodno prilagođeni nastavni programi i udžbenici; Da se razviju preporuke o poboljšanju nastavnog plana i programa i da se iste dostave relevantnim akterima; Da se izrade preporuke za rodno zasnovani pregled nastavnog programa Pravnog fakulteta; te da su institucije odgovorne za podučavanje seksualnog obrazovanja u školama.

OCENA RADA MŽK-a

Ocenu rada MŽK-a vršiće organizacije članice tokom Godišnje skupštine članova, a rezultati će biti uključeni u završni godišnji izveštaj koji će biti objavljen početkom 2020. godine .

FINANSIJSKI IZVEŠTAJ MŽK-a za 2019. godinu

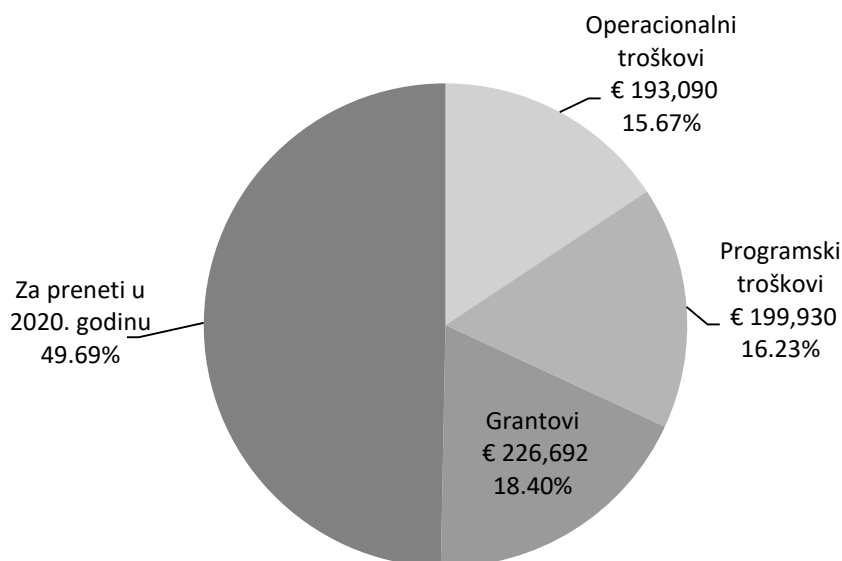
Sledeći finansijski izveštaj sadrži podatke do 30. novembra 2019. godine. Pregledani i revidirani finansijski izveštaj će biti dostavljen u poslednjoj verziji godišnjeg izveštaja za 2019. godine.

Donatori	Projekti	Fontovi u toku 2019,	Grantovi podeljeni kroz FŽK	Ukupna vrednost troškova	Bilans 2019
Austrijska Razvojna Agencija 8299-01/2018 (01.01.2018-31.12.2020)	Inicijativa za unapređenje ženska prava	301,648.51	42711.3	93886.22	165,050.99
Austrijska Razvojna Agencija 6513-00-2019(01.01.2019-30.04.2019)	Integrirani i Perspektives Gjinore	1,170.00		1,170.00	
Spoljne akcije Evropske unije 2018/394402 (23.03.2018-28.02.2021)	Osnaživanje učešća žena u politici	135,333.55	55,859.59	154,707.91	286,326.25
Spoljne akcije Evropske unije 2018/394402 (23.03.2018-28.02.2021)	Jačanje uloge organizacija civilnog društva u suzbijanju diskriminacije na radu i unapređenju ženskih radnih prava	560,212.56	119,178.40	119,178.40	286,326.25
Fondacija Kvinna till Kvinna KO0ISID16-31005 (01.01.2019-31.12.2020)	Rodna ravnopravnost u procesu članstva Kosova EU	38,627.81			9,432.59

Fondacija Kvinna till Kvinna BN55SID16 - 2019 (01.04.2019-31.12.2019)	Žensko kretanje na zapadnom Balkanu fokusirano na EU - da li donatori omogućavaju građanski prostor	22,850.00		10510.72	3,396.26
Kancelarija EU na Kosovu IPA(19.10.2018-18.09.2019)	Pomoć za uvođenje rodne perspektive u programe IPA 2016 za Kosovo	19,988.00		10,664.63	9,323.37
UN Women 2018 PCA - 000105171 (31.12.2019-01.12.2019)	Zaustaviti nasilje nad ženama	45,000.00		43,678.24	- 1,321.76
UN Women 2019 PCA - 00113666 (05.11.2019-31.05.2020)	Osnaživanje mladih za mirnu, prosperitetnu i održivu budućnost na Kosovu	74,889.55			- 74,889.55
Centar za istraživanje i kreiranje politika CRPM / ADA, Kontrata: 2841-00/2019(01.11.2019-31.07.2022)	Mreža rodnog budžetskog nadzora na zapadnom Balkanu i u Republici Moldaviji	25,371.28		466.45	24,904.83
Individualne donacije putem EVMI	Fond za održivost	3,638.08		2,851.84	786.24
Individualne donacije	Fond za održivost	4,580.26		1,181.82	3,398.44
Ukupno		1,231,838.09	226,692.31	393,020.12	612,125.66

Ukupno fondovi za 2019. godinu	€	1,231,838	100.00%
Operativni troškovi	€	193,090	15.67%
Programski troškovi	€	199,930	16.23%
Grantovi za članice MŽK	€	226,692	18.40%
Bilans koji treba prebaciti u 2020. godinu	€	612,126	49.69%

Troškovi za 2019. godinu

O NAMA

Upravni Odbor MŽK-a

Ariana Qosaj Mustafa, Predsednica Odbora, Direktorica Programa, Kosovski Institut za istraživanje i razvoj politike (KIPRED)

Belgjzare Muharremi, Izvršni Direktor, Dera e Hapur

Besnik Leka, Koordinator Projekta, CARE International na Balkanu

Jeta Krasniqi, Menadžer Projekta, Demokratski institut Kosova

Magbule Hyseni, Rukovodilac Departmana, Inicijativa za razvoj poljoprivrede Kosova (IADK)

Savetodavni Odbor MŽK-a

Delina Fico, Rachel Wareham, Behar Selimi, Vjosa Dobruna, Marte Prekpalaj, Shqipe Malushi, Lepa Mladjenovic

Osoblje MŽK-a u 2019. godine

Igballe (Igo) Rogova, Izvršna direktorka

Nicole Farnsworth, Direktor programa i Rukovodilac istraživanja

Besa Shehu, Menadžer Finansija i Administracije

Zana Rudi, Menadžerka programa

Adelina Berisha, Službenica za zagovaranje i istraživanje o rodno zasnovanom nasilju

Adelina Trshana, Koordinatorica Projekta

Alba Loxha, Službenica za ljudske resurse, nabavku i komunikaciju

Desumena Laçi, Službenica za finansije

Diellza Olluri, Koordinatorica Fonda Žena Kosova

Donjetë Berisha, Koordinatorica za odnose sa javnošću

Etleva Malushaj, Koordinatorica i mobilizator za filantropiju i volontere

Gentiana Murati, Menadžerka grantova

Gresë Sermaxhaj, Koordinatorica za odnose sa javnošću

Iliriana Banjska, Koordinatorica projekta (januar – mart)

Jehona Tupalla, Održavanje kancelarije

Klarisa Fetahu, Koordinatorica projekta (mart – novembar)

Mirjeta Dibrani, Asistentkinja Grantova
Nerina Guri, Koordinatorica projekta
Nertila Qarri Gërguri, Koordinatorica projekta (januar – avgust)
Shpend Bërbatovci, Koordinatorica za odnose sa javnošću (mart – juni)
Valmire Rashiti, Koordinatorica projekta / Pravni asistent
Valon Sejdiu, Koordinator za odnose sa javnošću
Vesa Zatriqi, Koordinatorica projekta

Dobrovoljci/ke i praktikanti MŽK-a u 2019. godine

Svaka inicijativa MŽK-a je uključivala nekoliko dobrovoljaca i praktikanta. Možda svi nisu obuhvaćeni ovde. MŽK želi da prizna njihov važan doprinos.

Dobrovoljci za ovu godinu su: Mathilda Anna Carolina van der Zwaag (januar – maj); Mira Tan (jun – juli); David JJ Ryan. Sa druge strane, profesorka i ekspert za odnose sa javnošću, Martine Beachboard, je bila u MŽK tokom perioda avgust – oktobar, pomažući osoblju i unapređujući u ovoj oblasti organizacije članice .

Dok su praktikanti (uz nadoknadu) koji su dali svoj doprinos u MŽK-u bili: Viona Krasniqi i Rudina Voca.

Istraživači i anketari u MŽK-u

Mi smo jako zahvalni istraživačima i anketarima koji su radili bez odmora da bi završili sa istraživanjem (po abecednom redu):

Taya Kohnen (avgust – decembar)

Liridona Sijarina (maj – avgust)

Leonora Aliu (maj – avgust)

Besarta Breznica (maj – avgust)

Donjeta Arifi (maj – avgust)

Qendresa Trshana (maj – avgust)

Pojedinačni podržavaoci/ljke MŽK-a

Ada Shima

Aferdita Thaqi

Alba Loxha

Albane Ismajli

Albulena Shala

Alison Greig

Altina Bytyqi

Amantina Previzaj

Ana Jara Gomez

Anduena Beqiri

Angela Oteen

Angelika Arutyunova

Anna Di Lellio

Arber Sylejmani

Ariana Qosaj-Mustafa

Arjeta Murati

Ashley Faye

Arlinda Kadriu

Besa Shehu

Besnik Leka

Etleva Durmishi

Fatime Jasiqi

Frank Farnsworth

Lepa Mladjenovic

Liz Perryman

Lendi Mustafa

Liza Kutllovci

Loresa Statovci

Lumnije Mehmeti

Gentiana Murati Kapo

Hana Marku

Hans Fridlund

Hata Dibrani Sopjani

Hatixhe Gashi

Hermonda Kalludra

Hidajete Vokshi

Hikmete Xharra

Ideal Hoxha

Igballe Rogova

Iliriana Banjska

Martine Robinson Beachboard

Merita Shasivari

Merve Atilla Zalgi

Mevlude Murtezi

Miranda Avdullahu

Morgan Stanley

Naime Bllaca

Nicole Farnsworth

Njomeza Zejnullahu

Nurije Cacaj

Rachel Cleary

Rrezarta Veseli

Sadete Gerbeshi

Sanija Murati

Sasha Linney

Shega Emini

Shengyle Bektashi

Sherafedin Shehu

Shpresa Gosalci

Shqipe Mehmeti

Betim Dibrani
 Colleen Moore
 DeaPallaska O'Shaughnessy
 Delina Fico
 Dhurata Prokshi
 Diellza Krasniqi
 Diellza Shabanaj
 Edona Krasniqi
 Eglantina Shala
 Elisabeth Kaestli
 Ellen Lamberg
 Elza Kabashi
 Ermira Cacaj
 Ethel Farnsworth

Ilmie Berisha
 Itziar Mujika
 Jelena Bulatovic
 Jennine Mol
 Jeta Krasniqi
 Kada Heta
 Kathleen Noh
 Katja Goebbels
 Krenar Basha
 Laura Prescott
 Magbule Hyseni
 Makfirjete Limoni
 Mame Faye-Rexhepi
 Margen Cuko

Shqipe Murati
 Shqipe Pantina
 Sian Jones
 Sue Farnsworth
 Tracy Aron
 Ulpiana Lajci
 Valbona Bajrami
 Valon Badivuku
 Vedat Gashi
 Venera Cocaj
 Vlerime Krasniqi
 Xhevrije Doroci

Organizacije članice MŽK-a

#	Organizacija	Adresa	Predstavnica
1	Aksioni për Nëna dhe Fëmijë	Rr. Perandori Dioklecian, Nr. 14, Tophane, Prishtinë	Mrika Aliu
2	Alma	Rr. Shpëtim Bojku, Nr.1, Pejë	Shemsije Seferi
3	Alter Habitus	Prishtinë	Eli Gashi
4	Ardhmëria Rinore e Drenasit	Drenas	Argjentina Fazlija
5	Arta	Rr. Vetërniku I, Behar Begolli, Nr.23, Prishtinë	Hafije Qyqalla
6	Art Without Limit (AWL)	Rr. Hyzri Talla, nr.H5/7, Bregu i diellit, 10000 Prishtinë	Ganimete Sava
7	Artpolis	Rr. Shaban Polluzha, P.n., Prishtinë	Zana Hoxha Krasniqi
8	ATO	Rr. Wesli Clark Pn, Vushtrri	Fikrije Ferizi
9	Aureola	Kompleksi Avalla, B/I, Nr.4, Prishtinë	Sanije Grajçevci
10	Bardha	Prishtinë	Raza Sadrija
11	Bliri	Rr. Fehmi dhe Xhevë Lladrovci, Drenas	Mahije Smajli
12	Business Women Mitrovica	Qendra e Kulturës, kati 5, Mitrovicë	Melihat Beshiri
13	Center for Education and Community Development - Friends	Qendra e Kulturës, Kati i II-të, Mitrovicë	Valbona Sadiku
14	Centar Maninjske Zajednice	s. Laplje Selo, Gračanica	Jelena Bulatović
15	Dera e Hapur	Tringë Smajli, Nr. 72, Prishtinë	Belgjzare Muharremi
16	Dita	Prishtinë	Afërdita Zeneli
17	Djepi i Buzëqeshjes	Rr. Luigj Gurakuqi 39, Gjakovë	Time Zenuni
18	Dora Dorës	Rr. Mbreti Zog, Nr. 59, Prizren	Vjosa Curri

#	Organizacija	Adresa	Predstavnica
19	Down Syndrome Kosova	Rr.Ukshin Hoti, Pejton	Sebahate Beqiri
20	Drena	Drenas	Zymrije Qorri
21	Duart e Vyera "Dora"	Lipjan	Mihane Avdullahu
22	EcoKosWomen EKW	Rr. Hilmi Rakovica nr.31, 10000 Prishtinë	Flutra Bektashi
23	Education Code	Prishtinë	Mimoza Stanovci
24	Eliona	Suharekë, Vraniç	Arife Kolgeci
25	Elita - Centre for Education and Development	Lipjan	Luljeta Krasniqi Murati
26	EMINA - Grupi i Grave Boshnajke	Rr. 7 Shtatori, Jakup Ferri, Mitrovicë	Fata Zatriqi
27	Era Fruit	Batllavë, Podujevë	Xhyllie Statovci
28	EULOC - Organizata për Reforma Lokale	Shtëpia e Kulturës "Gursel e Bajram Sylejmani", Viti	Melihate Osmani
29	FANA	Rr. Zhuj Selmani, Nr. 103, Pejë	Fane Gashi
30	Fati Jonë	Prishtinë	Igballe Makolli
31	Femra Vizionare e Shekullit XXI	Fsh. Bregdrini, Has, Prizren	Marte Prekpalaj
32	Femrat Aktive të Gjakovës	Rr. Sulejman Vokshi, Nr. 1, Gjakovë	Valbona Doli Rizvanolli
33	Flaka	Rr. Skenderbeu, Lipjan	Melihate Dedushi
34	Flori	Henc, Fushë Kosovë	Hava Abdullahu
35	Foleja	Zahir Pajaziti, Nr. 9, Zyrja Nr. 5, Prizren	Gjyzel Shaljani
36	Fondacioni për Edukim dhe Zhvillim (F.E.ZH.)	Bregu i Diellit - Zona e Lindjes, Ll. 12, Nr. 7, Prishtinë	Vjollca Zeqiri
37	Fondacioni për Zhvillim Social	Prishtinë	Laura Berisha
38	Forumi Demokratik i Gruas (FDG)	Rr. Mbretëresha Teutë, Nr. 103, Pejë	Myzafere Ibishaga
39	Girls Coding Kosova	Rr. Ganimete Tërbeshi, Nr. 2, Prishtinë	Blerta Thaçi
40	Gratë Beyond the Rainbow	Prishtinë	Valbona Voca
41	Gratë e Minatorëve	Fshati Suhodoll, Mitrovicë	Emine Tahiri
42	Gruaja Ashkane për Gratë Ashkanlike	Rr. Shemsi Ahmeti, 40000, Mitrovicë	Gjyleshah Fetahu
43	Gruaja Bashkëkohore	Rr. Bajo Topulli, Nr. 7, Prizren	Fetije Mehmeti
44	Gruaja Fermere	Rahovec	Habibe Haxhimustafa
45	Gruaja Hyjnore	Rr. Sadullah Brestovci, Gjilan	Igballe Hajdari
46	Handikos Mitrovica	Mitrovicë	Myrvete Hasani
47	HANDIKOS, Femrat me Aftësi të Kufizuara	Dardania B 1/5, Prishtinë	Mehreme Llumnica
48	Hendifer	Rr. Ramadan Rexhepi, Nr. 1, Ferizaj	Fazile Bungu

#	Organizacija	Adresa	Predstavnica
49	Iniciativa e Femrës Kosovare	Gjakovë	Eranda Kumnova Baçi
50	Iniciativa e Pavarur e të Verbërve	Dardani, Prishtinë	Shkurta Bregovina
51	Iniciativa për Integrim të Komuniteteve (IPIK)	Rruga Tirana A2/15. Prizren	Shemsije Krasniqi
52	Iniciativa për Zhvillimin e Bujqësisë së Kosovës (IADK)	Fshati Sfarraqak, Vushtrri	Magbule Hyseni
53	Iniciativa Rinore për Integrim	Rahovec	Besime Rrustemi Bytyqi
54	INJECT - Iniciativa për Drejtësi dhe Barazi	Rr. Sadik Stavileci, pn, Prishtinë	Luljeta Aliu
55	Instituti Kosovar i Medias dhe Komunikimit - IKMK	Rruga B, nr.210, 10000 Prishtinë	Kaltrina Ajeti
56	Instituti Kosovar për Rend dhe Ligj (IKRL)	Ilir Konushevc, nr.102, Prishtinë	Florije Burjani
57	Instituti i Psikologjisë Aplikative "Alpha"	Rr. Josip Rela, No. 29 (afër shkollës fillore "Meto Bajraktari"), Prishtinë	Melihate Juniku
58	JETA	Deçan	Safete Gacaferri
59	Kelmendi	Fshati Lipë, Zveçan	Valbona Kelmendi
60	Klubi i Basketit me Karroca (KBK) "Marsi"	Prizren	Nafije Gashi
61	Klubi Social Jeto	Prishtinë	Myrvete Termkolli
62	Komiteti i Grave të Verbëra të Kosovës (KGVK)	Bregu i Diellit, Rr. Gazmend Zajmi, Ndërtesa e Standardit, Prishtinë	Bajramshahe Jetullahu
63	Konvita	Dolak, Vushtri	Merita Selimi
64	Kosovo Advocacy Group - KAG	Dardani 26/A, 10000 Prishtinë	Mimoza Gavrani
65	LIRA	Prishtinë	Valire Buza
66	Lulebora	Mentor Retkoceri, Nr. 9b, Prishtinë	Selvete Gashi
67	Lulishtja	P. F. Keqekollë, Dabishevc	Sadije Dulahu
68	LUNA	Prilluzhë, Vushtrri	Stanica Kovacevic
69	Malësorja	Rr. Fan Stilian Noli nr.40, Prishtinë	Shehrije Gërbeshi
70	Mbrojë të Drejtat e Tua	Rr. Hime Mushkolaj, pn, Deçan	Merita Binakaj
71	Medica Kosova	Rr. Luigj Gurakuqi 39, Gjakovë	Veprorre Shehu
72	MEDIKA BL	Kalabria	Bukurije Leti
73	Moravski Biser	Parteš	Dragana Petrović
74	Mundësia	Rr. Vëllezërit Dragaj, Nr. 4, Mitrovicë	Hasime Tahiri Hasani
75	Ne Jemi Pjesë e Botës	Rr. Lidhja e Pejës Pn, Pejë	Gjylfidane Morina
76	OJQ Drugëza	Rr. Adem Jashari, Skenderaj	Hana Zabeli
77	OJQ Orkidea	Prishtinë	Vera Rizvanolli

#	Organizacija	Adresa	Predstavnica
78	OJQ SHIPPL	Rr. Mbretëresha Teutë, Pn, Pejë	Ardiana Gorani
79	Operacioni i Mëkëmbjes	Rr. Flori Lauri, Nr. 16, Pejë	Clara Ines Zapata Cardona
80	Organizata e Gruas se Pavarur Kosovare (OGPK)	Magjistranja Fushë Kosovë - Prishtinë	Rudina Llapashtica
81	Organizata e Personave me Distrofi Muskulare e Kosovës (OPDMK)	Rr. Zahir Pajaziti, Pn, Prizren	Resmija Rahmani
82	Organizata Joqeveritare për Përkujdesje ndaj Grave të Riatdhesuara "Amza"	Rr. Lidhja e Pejës, Fushë Kosovë	Violeta Berisha
83	Organizata Ndërkomunale e të Verbërve dhe me të Pamurit e Dobësuar	Rr. Hysen Rexhepi, Pn, Prizren	Perparim Krasniqi
84	Parajsa Jonë	Babush i Muhaxherëve, Lipian	Sylbije Sahiti
85	Partners Kosova Center for Conflict Management	Dardania, SU 1/2, Kati i tretë, Nr. 11, Prishtinë	Shukrije Gashi
86	Psikoterapeutet në Veprim	Rr. Dardania, Nr. 1, Gjilan	Sevdije Musliu
87	Qendra e Grave Optimiste	Rr. Fehmi Agani 15, Prishtinë	Emine Mehmeti
88	Qendra e Grave për Zhvillim Rural	Bostan, Novobërdë	Shefkije Mehmeti
89	Qendra e Gruas Mami	Rr. Fehmi Agani, 52/9	Agnesa Demaj
90	Qendra e Kosovës për Zhvillim dhe Integrim Multikulturor	Rr. Fehmi Agani, Nr. 17, Gjakovë	Elvane Qorri
91	Qendra Edukative për Fëmijët me Nevojat e Veçanta	Rr. Abdulla Presheva, Nr. 6/8, Gjilan	Shpresa Sejdiu
92	Qendra Kosovare për Luftimin e Kancerit të Gjirit JETA/VITA	Rr. Tringë Smajli, Prishtinë	Nafije Latifi
93	Qendra Kosovare për Rehabilitimin e të Mbijetuarve të Torturës (QKRMT)	Rr. Hamëz Jashari, 16 b/2, 10000 Prishtinë	Feride Rushiti Sebahate Pacolli
94	Qendra Kosovare për Studime Gjinore (QKSGJ)	Nëna Terezë, Nr. 18/1, Prishtinë	Luljeta Demolli
95	Qendra për Fuqizimin e Gruas (QFG)	Skender Ceku 15 A, Prishtinë	Merita Mustafa

#	Organizacija	Adresa	Predstavnica
96	Qendra për Hulumtime dhe Politikë Gjinore (QHPGJ)	Rr. Josip Relja, 13/18, Prishtinë	Vjollca Krasniqi
97	Qendra për Mbrojtjen dhe Rehabilitimin e Grave dhe Fëmijëve "Liria"	Rr. 28 Nëntori, Pn, Gjilan	Nazife Jonuzi
98	Qendra për Mbrojtjen e Grave dhe Fëmijëve (QMGF)	Rr. Imzot Nikë Prela /50, Prishtinë	Zana Asllani
99	Qendra për Mbrojtjen e Gruas dhe Fëmijës (QMGF) "Raba Voca"	Rr. Riza Selaci, Nr. 12, Mitrovicë	Fidane Hyseni
100	Qendra për Mbrojtjen e Gruas dhe Fëmijës "Shtëpia Ime"	Rr. Astrit Bytyqi p.n., Ferizaj 70000	Sevdije Kasumi Bunjaku
101	Qendra për Mbrojtjen e Viktimave dhe Parandalimin e Trafikimit me Qenie Njerëzore (MVPT)	Rr. Pashko Vasa, 11 A, Prishtinë	Teuta Abrashi
102	Qendra për Mirëqenien e Gruas (QMG)	12 Qershori, nr16. Pejë	Ardita Bala
103	Qendra për Ndihmë Ligjore dhe Zhvillim Regional - CLARD	Rr Bardhyl Qaushi nr.7, 10 000 Prishtinë	Nedzad Radoncic
104	Qendra për Promovimin e Familjes së Shëndoshë	Rr. Muharrem Fejza, c15/15, Prishtinë	Sevdije Salihu
105	Qendra për Promovimin e të Drejtave të Grave	Qendra Tregtare, Nr. 42, Drenas	Kadire Tahiraj
106	Qendra për Trajnime dhe Studime Gjinore (QTSGJ)	Rr. Bajram Kelmendi, Nr. 54, Prishtinë	Arjeta Rexha
107	Qendra Psikosociale "Aureus"	Ulpiana, DI Hyrja 8, Nr. 7, Prishtinë	Myrvete Ahmetaj
108	Renesansa - Shoqata e grave në përkrahje të luftës kundër kancerit të gjirit	Luigi Gurakuqi 139/5, Prizren	Violeta Pirana
109	RIKOTTA	Rr. Adem Gllavica, Nr. 48, Prishtinë	Pranvera Bullaku
110	RONA	Rr. Ilaz Agushi, Nr. 114, Prishtinë	Serbeze Sylejmani
111	Rrjeti i Organizatave të Grave Rome, Ashkali dhe Egjiptase të Kosovës (RROGRAEK)	Rr. UÇK, Banesa Nr. 1, Prishtinë	Shpresa Agushi
112	Ruka + Ruci	Ugljare, Fushë Kosovë	Nevenka Rikallo

#	Organizacija	Adresa	Predstavnica
113	Shoqata Afariste e Gruas SHE-ERA	Rr. Halil Sylejman Aga, Gjakovë	Mirlinda Kusari Purrini
114	Shoqata e Avokatëve NORMA	Rr. Afrim Vitija, Nr. 3/1, Prishtinë	Valbona Salihu
115	Shoqata e Femrave me Aftësi të Kufizuara "Femrat për Femra"	Rr. Zahir Pajaziti, Pn, Prizren	Fjolla Vukshinaj
116	Shoqata e Femrave të Shurdhëra (SHFSH)	Rr. William Volker, Nr.53, Prizren	Krenare Hajredini
117	Shoqata e Fermereve dhe Fermerëve "Rukolla"	Prugovc	Sanije Berisha
118	Shoqata e Fermereve dhe Fermerëve "Shpresa e Llapit"	Podujevë	Selvete Fetahu
119	Shoqata e Grave "Begatia"	Fshati Klinë e Epërme, Skenderaj	Hyra Tahiri
120	Shoqata e Grave "Medica Gjakova"	Rr. Fadil Nimani, Nr. 34, Gjakovë	Mirlinda Sada
121	Shoqata e Grave Bletare (SHGB) "Okarina e Runikut"	Runik, Skenderaj	Fetije Smakaj
122	Shoqata e Grave Dritarja	Rr. Katër Dëshmorët, Fshati Krajmir, Lipjan	Hanife Qeriqi
123	Shoqata e Grave Fermere "Krusha e Vogël"	Krusha e Vogël, Bregdrini, Prizren	Dile Prekpalaj
124	Shoqata e Grave GORA	Rr. Haxi Zekaj, Nr. 20, Prishtinë	Sevdija Ramadani
125	Shoqata e Grave të Mitrovicës për të Drejtat e Njeriut	Rr. Isa Boletini, Mitrovicë	Vetone Veliu
126	Shoqata e Gruas	Gjakovë	Qefsere Kumnova
127	Shoqata e Gruas "Arlinda"	Rr. Ruzhdi Shabani, Magure	Bedrije Krasniqi
128	Shoqata e Gruas "Gruri"	Rr. Valdet Xhemajli, Drenas	Valdete Hisenaj
129	Shoqata e Mamive të Kosovës	Prishtinë (Klinika Gjinekologjike-Obstetrike QKUK)	Magbule Elezi
130	Shoqata e Pavarur e Gruas "Hareja" - Rahovec	Rr. Bujar Thaqi, Rahovec	Adelina Paqarizi
131	Shoqata e të Verbërve	Rr. Xhelal Hajda, Rahovec	Xhyllferije Bytyqi
132	Shoqata Iniciativa e Grave	Rr. Dëshmorët, Pn, Dragash	Xhejrane Lokaj
133	Shoqata për Edukim dhe Përkujdesjen e Familjes (SHEPF)	Rr. Nënë Tereza, Nr. 181, Gjakovë	Bahrije Deva

#	Organizacija	Adresa	Predstavnica
134	Shpresa & Shtëpitë e Fëmijëve	Rr. Rexhep Sehma, Nr. 15, Taslixhe, Prishtinë	Valbona Çitaku
135	Shqiponjat e Dardanës	Rr. Ibrahim Rugova, Kushnicë, Graçanice	Havushe Bunjaku
136	Shtëpia e Sigurtë	Rr. Gjergj Fishta, Gjakovë	Erbolina Dinarama
137	Speranza	Qendra e Kulturës "Rexhep Mitrovica", Mitrovicë	Ajhan Prekazi
138	Svet Andjela	Severna Mitrovica	Vasiljka Vojinovic
139	Ta Ruajmë Traditën	Rr. Hasan Tasimi, Nr.13, Gjilan	Fitore Tërstena Orana
140	Together in Progress	Rr. Tringë Smajli, Prishtinë	Arbëresha Maloku
141	Top Radio	Rr. Sadik Pozhegu, Gjakovë	Violeta Dema
142	Tradita e Gruas në Kosovë	Gjilan	Lirije Orana
143	Tradita Shqiptare	Rr. Meto Bajraktari, Nr. 35, 10 000 Prishtinë	Igball Syjemani
144	Transforma	Rr. Astrit Suli, nr.4, 10000, Prishtinë	Elvira Haxhiaga
145	Udruženje Žena - Povratnica "Naš Dom"	s. prekovce bb, 16000 Novo Brdo	Vesna Stajic
146	Undruženje Poslovnih Žena WBA	Mitrovica sever	Olivera Milosevic
147	United Women's Association	Rr. Rifat Berisha, nr.23, Prishtinë	Vlora Hoti
148	Valbona	Rr. 99 Prilli, Nr. 501, Fshati Sllovi, Lipjan	Valbona Sopa
149	Venera	Rr. Shpëtim Bojku, Nr. 1, Pejë	Miradije Gashi
150	VIBE	Rr. Eduard Lir, 77/8-6, 10000 Prishtinë	Malda Susuri
151	Violetë	Barilevë, Prishtinë	Bedrije Shala Pireva
152	Vita - Jeta	Rr. Lidhja e Prizrenit, Nr. 132, Prishtinë	Mimoza Ajeti
153	Vizionida	Rr. Tirana, p.n, Shtime	Fatlume Rexhepi
154	Vullneti i Grave	Rr. 2 Maji, Studime, Vushtrri	Lirije Haziri
155	Women's Alliance for Integration	Rr. Ilir Ramadani, Nr. 3, Lipjan, Medvec	Adelina Qorraj-Emini
156	Youth Center - Lipjan (YCL)	Rr. Avdi Kelmendi, Lipjan	Valmire Marevci
157	Žensko Pravo	North City Business Center, North Mitrovica	Tijana Simic LaValley
158	Zërina "Nexhmije Pagarusha" - Kori	Rr. Bajram Kelmendi, Prishtinë	Nazlije Sadiku

Dodatak I. Grantovi Fonda Žena Kosova u 2019. godine.

Pobedničke Organizacije 12-tog runda zatvorili su svoje inicijative 2019. godine. Vidi tabelu. Sve aktivnosti preduzete od organizacija članica su doprineli na ispunjenje strategije Mreže Žena Kosova.

Ime organizacije	Naziv projekta	Iznos	Informacije o inicijativi	Rezultati inicijative
12-ta runda				
Organizacija lica sa mišićnom distrofijom na Kosovu (OPDMK)	“Zdravlje za svakog”	3,840€	Održano je osam sastanaka tokom kojih je 20 žena i devojčica sa invaliditetom i 22 roditelja i negovatelja dece sa smetnjama u razvoju postalo svesnije o zdravstvenim rizikama i načinima prevencije. 17 žena i devojaka sa invaliditetom postalo je svesno načina samokontrole dojke kao i ranog otkrivanja raka dojke. Pored toga, 52 žene i devojčice sa invaliditetom i roditelji dece sa smetnjama u razvoju naučili su više o vežbama koje utiču na njihovo fizičko zdravlje, kao i o načinima samokontrole i sprečavanja pojave rana od dekubitusa.	Održani su zagovarački sastanci sa Direkcijom za zdravstvo o mogućnostima izrade hidrauličnih stolova za osobe sa invaliditetom u ginekološkim odeljenjima za sprovođenje kontrola osoba sa invaliditetom.
Udruženje žena “Aureola”	“Unapređenje zakona o nasleđivanju”	3,395€	Održano je šest sastanaka sa ključnim zainteresovanim stranama o izmeni Zakona o nasleđivanju u Skupštini Kosova. Preporuke za ispunjavanje zakonskih odredbi urađene su kao prvi koraci ka ostvarenju glavne svrhe - sprečavanja otuđenja od najmanje 50% zakonskog nasleđa od strane ženskih naslednica.	Nacrt predloga za izmene / dopune Zakona o nasleđivanju je pripremljen i biće predstavljen na usvajanje Skupštini Kosova.
Udruženje babica Kosova (ShMAKS)	“Jačanje uloge profesionalne službe babica”	3,055€	84 žene i devojke obaveštene su o nezi trudnoće, seksualnom odnosu, opštoj ishrani i posebno ulozi babica. Razmenjene su informacije i iskustva sa institucijama i bobicama iz Albanije i Makedonije. Pored toga, održani su sastanci i okrugli stolovi sa ključnim zainteresovanim stranama, gde su izdate posebne preporuke za zastupanje.	Kreiran je zahtev (inicijativa za nacrt zakona - profesionalna babiška služba i njihova uloga u zdravlju stanovništva) koji je predložen Vladi Republike Kosovo na odobrenje. Potpisan je Memorandum o razumevanju između SHMAKS-a i Albanskog udruženja medicinskih sestara i babica, a dogovoreno je da dve zemlje organizuju stalne sastanke sa nadležnim institucijama kako bi podržale inicijative za Nacrt zakona o profesionalnim babiškim uslugama.

Udruženje lica sa ograničenim sposobnostima Mitrovice Handikos Mitrovica	“Depresija kod majki dece sa ograničenim sposobnostima I kod lica sa ograničenim sposobnostima”	3,346€	26 žene i 2 muškarca, roditelji dece sa invaliditetom iz Mitrovice, kao i 19 mladih (14 devojčica i pet dečaka) sa invaliditetom svesni su depresije, depresivnih stanja i njihovog upravljanja.	Održana su dva sastanka sa Direkcijom za zdravstvo i Direkcijom za socijalni rad gde je razgovarano o važnosti otvaranja bolničkog savetovališta za majke dece sa invaliditetom.
Psihoterapeuti u akciji	“Unapređenje palijativne nege na Kosovu i podizanje svesti zajednice o licima sa ograničenim sposobnostima”	3,351€	Kao hitna potreba za primarnom zdravstvenom zaštitom podignuta je svest zdravstvenih ustanova o funkcionalizaciji i revitalizaciji primarne zdravstvene zaštite.	Obavljeno je 125 medicinskih poseta, tokom kojij su obezbeđeni besplatni pregledi za 153 osobe, a 500 korisnika postalo je svesno potreba za kvalitetnu zdravstvenu zaštitu.
NVO Luna	“Promocija i podrška pravima žena – protiv rodno zasnovanog nasilja”	3,511€	Žene i muškarci srpske zajednice informisani su o svojim zakonskim prava i činjenicama da nasilje u porodici treba zaustaviti.	140 žena iz srpske zajednice i drugih manjinskih zajednica informisano je o njihovim zakonskim pravima i mehanizmima zaštite od nasilja u porodici.
Savremena žena	“Stigma društva o seksualnosti”	3,164€	22 devojke i žene postale su svesne svojih prava i slobode nad seksualnošću i reproduktivnim zdravljem. 19 devojčica i žena, kao i 3 muškarca, osvesćeni su o rodno zasnovanom nasilju, posebno seksualnom uznemiravanju, seksualnom napadu i policijskom prijavljivanju. U lokalnim medijima objavljena su dva uvođnika o seksualnom, reproduktivnom zdravlju i seksualnom nasilju.	Preporuke koje proizilaze iz aktivnosti i sprovedenih okruglih stolova poslate su Opštinskoj direkciji za zdravstvo, Opštinskoj direkciji za obrazovanje, Regionalnoj bolnici Prizren, sa glavnim ciljem da se poboljša pristup kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti, preduzimajući korake za sprovođenje programa seksualnog i reproduktivnog obrazovanja.
Alijansa žena za integraciju	“Podizanje svesti žena Romkinja, Aškalija, i Egipćanki u opštini Uroševac i	3,665€	103 žene iz zajednice Romkinja, Aškalija, i Egipćanki postale su svesne zaštite i brige o svom intimnom zdravlju. Objavljen je izveštaj „Pristup zdravstvenim uslugama žena i devojaka iz opština Lipjan i Uroševac. Izuzetne preporuke predstavljene su institucijama kao što su: Uprava za zdravstvo i socijalnu zaštitu	Postignuto je da tim Zdravstvenog obrazovanja i promocije drži predavanja na različite teme u

	Lipljan o njihovom zdravlju”		Uroševac, Centar za socijalni rad Uroševac, Centar za socijalni rad Lipjan, Kancelarija za povratak i zajednice u opštinama Lipjan i Uroševac.	skladu sa potrebama žena ove zajednice. Ugovorena su dva memoranduma o razumevanju sa Direkcijom za zdravstvo i socijalnu zaštitu opština Uroševac i Lipljan.
Centar za zaštitu žene i deteta (QMGF) “Raba Voca”	“Roditeljski odmor kao budući model na Kosovu”	2,795€	Na informativnim sesijama 414 žena i muškaraca je informisano o roditeljskom odsustvu, dok je 3.000 građana indirektno informisano o ovom pitanju i zalagalo se za roditeljski dopust i mogućnost unapređenja rodne ravnopravnosti u opštinama Skenderaj, Vučitrn i Mitrovica.	Sprovedeno je istraživanje o roditeljskom dopustu kao modelu budućnosti na Kosovu. Održana je radio debata u opštini Vučitrn i emisija na TV Mitrovica o roditeljskom odsustvu i rodnoj ravnopravnosti.
Udruženje žena farmera “Mala Kruša”	“Podrška ženama u menopauzi”	3,460€	78 žena je informisano o zdravlju žena tokom menopauze. Zagovarali su u Direkciji za zdravstvo i Kancelariji za ravnopravnost polova da planiraju zdravstvena predavanja po selima u narednim godinama. Direkcija za zdravstvo je takođe obezbedila besplatnog lekara za ova predavanja.	45 žena je zakazalo termin za ginekološki pregled u Centru za porodičnu medicinu.
Medica Kosova & Kolevka osmeha	“Korišćenje pristupa zasnovanog na zajednici radi poboljšanja pristupa preživelih seksualnog nasilja tokom rata tokom procesa priznavanja njihovog statusa”	6,894€	Ojačani su kapaciteti 20 predstavnika iz Ureda za rodnu ravnopravnost, kao i odeljenja za porodice stradalih i ratnih invalida o načinu postupanja sa preživelim seksualnog nasilja tokom rata. Dalje, 11 žena koje su preživele seksualno nasilje tokom rata održalo je 37 pojedinačnih savetovališta, 32 pravne sesije i 12 sesija tehničke podrške za popunjavanje i predaju obrazaca. Takođe, održan je televizijski program u kome su se delile informacije o procesu traženja porodične podrške za ohrabrivanje osoba da pristupe procesu prijave.	19 žena prisustvovalo je seansi za lečenje ratnih trauma i 8 preživelih seksualnog nasilja pomognuto je u ispunjavanju prijave za zahtev za priznavanje statusa žrtve seksualnog nasilja tokom rata.
Otvorena vrata & Ruka Ruci	“Šta donosi sutrašnjica sa mnom	7,516€	Kroz ovu inicijativu, obavestiće se žene i devojke iz albanske i srpske zajednice u selima Prištine i Gracnice o njihovim imovinskim i naslednim pravima. Biće održani i informativni sastanci sa ciljem promovisanja trajne sigurnosti i mira i boljeg suživota između albanske i srpske zajednice, na kojima će devojke koje učestvuju podsticati i igrati pozitivnu ulogu u interakciji zajednice, češćoj komunikaciji i promovisanju poštovanja različitosti.	U procesu izveštavanja

Tokom ove godine, MŽK je kroz FŽK dodelila fondove za 13-tu rundu, kroz koju je dato 16 grantova za 18 organizacija članica, dva od kojih je bio u partnerstvu u ukupnoj vrednosti od 66,429.50 €. Inicijative koje se nastavljaju sprovođiti u toku 2020. godine su u nastavku. Osim toga u toku ove godine će otvoren je i poziv za prijave u sklopu 14-te runde kroz FŽK u ovoj godini.

Ime organizacije	Naziv projekta	Iznos	Informacije o inicijativi	Očekivani rezultati
Runda 13				
Aktivne žene Đakovice (FAGJ)	“Razvoj jednog održivog međuinstitucionalnog sistema za rešavanje rodno zasnovanog nasilja i nasilja u porodici u opštini Đakovica”	€ 3,496.00	Kroz ovaj projekat, FAGJ ima za cilj da oživi Mehanizam koordinacije opštine Đakovica i da ga pretvori u efikasan, odgovoran i inkluzivan mehanizam kroz koji se razmatrani slučajevi mogu kretati ka dugoročnim i održivim rešenjima. Žene korisnice ove inicijative će biti žene koje su preživele nasilje u porodici i njihove porodice. Takođe će se ženama koje su prijavljene u Policiji i centrima za socijalni rad biti ponuđena pomoć kao što je hrana, odeća, FAGJ će održati sastanke „od vrata do vrata“ kako bi podigao svest žena o prijavljivanju nasilja u porodici. Pored žena i njihovih porodica, održaće se informativne sesije sa učenicima osnovnih i srednjih škola o nasilju u porodici i o ulozi Mehanizma koordinacije.	U toku
United Women's Association	“Pravilno zagovaranje za zapošljavanje žena”	€ 3,020.00	Kroz ovu inicijativu UWA ima za cilj da formira jednu grupu od 20 žena iz ove kategorije neaktivnih žena na tržištu rada u opštini Mališeva, i da kroz specifičnu obuku o osposobljavanju za zapošljavanje budemo u mogućnosti da osnažimo i podignemo svest o ovoj kategoriji da bude aktivni deo tržišta rada, kao i da se zalažemo dok regionalnog zavoda za zapošljavanje da bude deo programa kao što su aktivne mere na tržištu rada. Tokom sprovođenja ove inicijative, UWA će održati nekoliko skupova zagovaranja na lokalnom nivou koji će imati za cilj da se poboljša položaj žena u društvu i da se iste ekonomski osnaže.	U toku
Udruženje žena Naš Dom & Centar Žena za Ruralni razvoj (QGZHR)	“Partnerstvo za razvoj (prijateljske okoline za razvoj) preduzetništva žena”	€ 7,614.00	Kroz ovu inicijativu Naš Dom i QGZHR imaju za cilj promovisanje obrazovanja, ekonomskog osnaživanja i nezavisnosti žena koje su doživele ili su u riziku od nasilja, stvaranjem zaokruženog modela inkluzivne podrške ženama - žrtvama i potencijalnim žrtvama. Korisnice ove inicijative biće žene i devojke koje su doživele nasilje ili su u opasnosti od istog (oko 30), starosti 30-50 godina, Albanke, Srпкиnje, Romkinje iz sela u sastavu opština Novo Brdo, Gračanica, Ranilug, Klokot i Parteš. Takođe, Ova inicijativa ima za cilj i uspostavljanje dve (2) ženske poljoprivredne i zanatske zadruge, preduzeće za socijalno korišćenje i usluge, i osnovana je neformalna mreža za razmenu informacija između poslodavaca i udruženja žena.	U toku
Inicijativa žena Kosova (IFK)	“Poboljšani pristup žena poljoprivredni	€ 3,760.00	Kroz ovu inicijativu IFK ima za cilj da poveća pristup žena preduzetnica i poljoprivrednika opštinskim subvencijama za poljoprivredu i preduzetništvo. Ovaj	U toku

	ca i preduzetnica opštine Đakova opštinskim subvencijama”		projekat se odnosi na potrebu zagovaranja kod lokalnih vlasti kao ciljne grupe da se promeni sadržaj poziva za subvencionisanje poljoprivrednika i malih i srednjih preduzeća. IFK će sarađivati sa lokalnim vlastima na način da se mogu uključiti kvota finansiranja za muškarce i žene od 50% - 50%. Kroz ovu inicijativu, ženama će se pomoći da pripreme dosijee za apliciranje za grantove. Takođe će se organizovati i tri okrugla stola sa glavnim donosiocima odluka u opštini Đakovica, kao što je to Predsednik Opštine i Upravni Odbor, tako da će se naredne godine poziv za prijavu moći izmeniti i uvesti proporcionalni faktor raspodele grantova. za oba pola.	
Down Sindrom Kosova	“Kuhinja X21”	€ 3,980.00	Uz pomoć Kuhinje X21, Down Sindrom Kosova ima za cilj da osnaži majke naših članova s Downovim sindromom tako što će ih direktno uključiti u pripremu hrane. Očekuje se da će se ta hrana prodati široj klijenteli, što će omogućiti finansijsku održivost i samozapošljavanje majki članova naše organizacije. DSK će zagovarati to u sledećim opštinama: Južna Mitrovica, Vučitrn, Glogovac, da bi se progurala ideja o dodeli posebnih lokalnih fondova kako bi se osnažile žene koje žele da osnuju biznise (start up).DSK takođe Takođe DSK ima za cilj da potpiše ugovore o prodaji hrane sa lokalnim srednjim preduzećima, kao što su: Missini Sweet, Ma Bele, Poslastičara Ballkan, Poslastičara Rinira.	U toku
Udruženje za porodično obrazovanje i brigu (SHEPF)	“Povećanje efikasnosti socijalnih usluga uz pomoć odredbi Istambulske konvencije”	€ 3,420.00	Inicijativa SHEPF ima za cilj da izgradi kapacitet za 6 organizacija iz opština Đakovice, Junika i Orahovca u vezi sa Istambulskom konvencijom, izgradnju kapaciteta za korišćenje institucionalnih mehanizama za prevenciju i zaštitu porodičnog nasilja u porodici, uključujući i mehanizme praćenja i izveštavanja koji su izgrađeni u okviru Kancelarije nacionalnog koordinatora. Takođe će se zalagati za adresiranje primene nacionalne strategije u vezi sa rodnim i/ili nasiljem u porodici i pristupu žena imovini, podnošenjem kratkog izveštaja i preporuka u Kancelariju nacionalnog koordinatora.	U toku
Art Without Limit	“Međunarodni filmski festival za osobe sa posebnim potrebama”	€ 3,750.00	Kroz ovu inicijativu AWL ima za cilj da se podigne glas mladih žena i devojaka, posebno onih sa ograničenim sposobnostima, za donošenje odluka i slobodu izražavanja. Tokom izvršenja ove inicijative biće realizovan “Disability International Film Festival” gde će se prikazivati filmovi sa temama koje pokazuju kako žena može biti samopožrtvovana i kako može doprineti društvu, kao i filmovi koji će savršeno govoriti o rodnoj ravnopravnosti, nasilju u porodici, i o kvalitetnom obrazovanju.	U toku
Mreža ženskih organizacija Roma, Aškalijska i Egipćana (RrOGRAEK)	“Promovisanje zapošljavanja putem unapređenja mekih veština za žene Romkinje, Aškalijske i	€ 3,000.00	Ovom inicijativom RrOGRAEK ima za cilj osnaživanje nevećinskih žena i devojaka u opštini Đakovica za tržište rada. Ova inicijativa uključuje obuku sa različitim modulima, kao što su: prijavljivanje za posao (pisanje CV-a, motivacionog pisma, istraživanje konkursa za slobodna radna mesta, poznavanje portala i elektronskih platformi u vezi sa informacijama povezanim za konkursima, važnost sajmovi o	U toku

	Egipćanke u Đakovici”		poslovima), razvijanje sposobnosti komunikacije (prezentacija tokom intervjua za posao, pismena komunikacija, vebalna komunikacija, kodeks oblačenja, itd), razvijanje profesionalnog imidža (kodeks ponašanja, etika na poslu, motivacija, menadžment vremena, itd.). Po završetku obuke za sve žene i devojke iz Romske, Aškalije i zajednice Egipćana, one će se pripremiti da izađu na intervju kod kompanija (Rroni Fer Sh.p.k, Albi Mc, Armatec, Shpati) iz opštine Đakovice a radi prakse, sezonskog rada ili redovnog zaposlenja u ovim kompanijama.	
Rikotta & ATO	“Ekonomsko osnaživanje i jačanje kapaciteta žena na Prevalcu i u okolnim selima”	€ 5,810.00	Kroz ovu inicijativu Rikotta i ATO imaju za cilj ekonomsko osnaživanje žena. U ovoj inicijativi Rikotta i ATO žele da zaposle 10 žena uz pomoć biroa za zapošljavanje. Žene i devojke takođe će biti motivisane da se prijave na biro za zapošljavanje. Ciljane grupe ovog projekta su: 90 bošnjačkih i goranskih žena i devojaka sa Prevalca i iz okolnih sela kao što je Mušnikovo, Gornje Selo, Rečane, Grnčare i Ljubinje, starosti od 18 do 55 godina koje će učestvovati u našim aktivnostima. Institucije sa kojima ćemo sarađivati su Zavod za zapošljavanje u opštini Prizren, Uprava za ekonomiju, poljoprivredu, šumarstvo i ruralni razvoj i Direkcija za obrazovanje. Takođe će se potpisati i jedan Memorandum o razumevanju sa DEBPZH, o definisanju kriterijuma koji favorizuju podršku žena i devojaka iz ruralnih oblasti u poljoprivrednom sektoru kako bi se iste ekonomski osnažile.	U toku
NVO “Lulishtja”	“Zagovaranje za ekonomsko jačanje žena farmera u selima Golak planinskog gorja”	€ 3,080.00	NVO Lulishtja kroz ovu inicijativu ima za cilj ekonomsko osnaživanje žena, zagovarajući i obaveštavajući potencijalne žene farmere o državnim subvencijama i ekonomskom razvoju. Korisnice će biti 85-100 žena farmera iz sela u okolini Golak planinskog gorja, u selu Dabišec, Ajkobila, Glogovica, Mramor i Kačikol. Takođe će Lulishtja sarađivati sa Ministarstvom poljoprivrede, opštinom Priština, Direkcijom za Ruralni razvoj, Kancelarijom za rodnu jednakost. Lulishtja će takođe imati sastanke sa biznisima kao što su NTP “Euro fruit”, i SH.P. K “99 lule” u opštini Priština, is a kojim biznisima ćemo zajedno potpisati i jedan memorandum o saradnji. Sa ovim biznisima mi želimo da sarađujemo i da kreiramo jednu poslovnu vezu sa ženama od kojih se očekuje da počnu da proizvode poljoprivredne proizvode.	U toku
NVO “Hareja”	“NEMOJTE ćutati - Pričajte”	€ 3,140.00	Putem ove inicijative NVO Hareja ima za cilj pravilan, pravičan pristup žrtvama porodičnog nasilja, žrtvama seksualnog zlostavljanja, njihovu podršku, promociju prava žena na opštinskom nivou. Ciljna grupa će biti mlade žene i devojke, žrtve porodičnog nasilja i žrtve seksualnog zlostavljanja, žene i devojke svih nacionalnosti. Takođe će biti održani i sastanci sa relevantnim institucijama i pojedincima koji se bave ovom problematikom, kako bi se informisali o tome kako se pravilno treba postupati sa žrtvama i kako se ti slučajevi trebaju tretirati. Memorandum o razumevanju sa Sigurnom kućom u Đakovici biće takođe urađen u vezi sa postupanjem sa žrtvama porodičnog nasilja.	U toku

			Biće uspostavljen i Koordinacioni mehanizam za obradu tekućih slučajeva, koji će se sastojati od psihologa, socijalnih radnika, lekara, medicinskih sestara, policajaca, koji će ih obučiti kako da pristupe žrtvama porodičnog nasilja ili žrtvama seksualnog nasilja.	
Moravski Biser	“Usaglašavanje tradicionalnih normi nasleđivanja sa zakonskim okvirom”	€ 3,387.00	Kroz ovu inicijativu Moravski Biser ima za cilj da podigne svest seoskih žena iz opština Parteš, Klokot, Ranilug, Kamenica i Gnjilane o njihovom pravu na vlasništvo i nasleđe. Radit će na jačanju mehanizama za sprovođenje zakona, podsticanju i ohrabivanju žena da ostvare svoja prava i preduzmu mere u slučaju službenog nepoštovanja zakona. Takođe će pratiti predmete koji su pokrenuti pred sudom radi ostvarivanja prava na imovinu.	U toku
Organizacija za Lokalne Reforme Euloc	“Promovisanje pravičnog rodnog budžetiranja od strane opštinske vlasti u Vitini”	€ 4,990.50	Glavni cilj koji Euloc želi da postigne ovom inicijativom je da poboljša kapacitete opštinskih službenika da imaju pravedniji pristup u što praktičnijoj primeni zakona o ravnopravnosti polova i da pronađu praktične načine za više rodnog budžetiranja u raznim opštinskim projektima. Ciljna grupa za sprovođenje ovog projekta su: 20 opštinskih zvaničnika, 27 članova skupštine opštine Vitina, grupe žena u opštini (žene u politici i civilnom društvu, ukupno 15 predstavnika), organizacije civilnog društva u opštini i 5 učesnika iz Srpske, Romske i Albanske zajednice; 25 žena iz političkih stranaka, skupštine, administracije, obrazovanja, zdravstva i preduzeća. Inicijativa ima za cilj da podigne svest i izgradnju kapaciteta opštinskih službenika o zakonskim obavezama i odgovornostima proisteklim iz odredaba Zakona o ravnopravnosti polova, Uspostavljanje snažnih temelja za poštovanje zakonskih odredbi Zakona o rodnoj ravnopravnosti čiji je cilj unapređenje ljudskih prava uopšte i prava žena posebno.	U toku
NVO Svet Andjela	“Žene u fokusu”	€ 4,000.00	Kroz ovu inicijativu Svet Andjela ima za cilj da ojača feministički pokret i osnaži žene da aktivnije učestvuju u procesima donošenja odluka. Teme na kojima će raditi su Zakon o ravnopravnosti polova, informisanje o Ombudsmanu, Zakon o suzbijanju diskriminacije, Istanbulska konvencija itd. Direktne korisnice biće žene političarke, forum žena, neformalne grupe, koordinacioni mehanizam za nasilje nad ženama, mladim ženama, seoskim ženama, ženama sa invaliditetom, ženama iz manjinskih grupa iz opština Mitrovica, Zubin Potok i Zvečan.	U toku
Kosovo Agency Group (KAG)	“Učešće žena Romske, Aškalije i zajednice Egipćana u kreiranju politika”	€ 4,985.00	Putem ove inicijative KAG ima za cilj da identifikuje situaciju na terenu (izazovi, nedostaci) i da pruži konkretne aktivnosti koje će osnažiti žene i devojke iz Zajednice Roma, Aškalija i Egipćanima i gde će im pružiti znanje, brzo napredovanje u liderstvu kroz adekvatne mehanizme. Tokom realizacije ove inicijative KAG će sarađivati sa Nacionalnim Demokratskim Institutom (NDI). 2. Kancelarijom Premijera Republike Kosova 3. Mrežom žena RROGRAEK 4. Centrima za mlade	U toku

			<p>5. RTK 1, 2 i</p> <p>6. Različitim predstavnicima civilnih, političkih i medijskih društava kao gosti govornici u okviru tih aktivnosti</p> <p>7. Univerzitetom u Prištini</p> <p>Ukupno će korisnika biti: 150 žena i devojaka Romske, Aškalije i zajednice Egipćana na Kosovu, Ciljane opštine su: Istok, Prizren, Đakovica, Kosovo Polje, Uroševac i Mitrovica.</p>	
<p>Udruženje Poslovnih Žena WBA</p>	<p>" Indeks rodne ravnopravnosti u lokalnoj samoupravi u Severnoj Mitrovici "</p>	<p>€ 4,997.00</p>	<p>Kroz ovu inicijativu, WBA ima za cilj da poveća učešće žena u procesima donošenja odluka prilikom pripreme budžeta za narednu kalendarsku godinu. WBA će pokrenuti inicijativu za sastavljanje Indeksa rodne ravnopravnosti u opštini Mitrovica. Neposredni korisnici biće službenici lokalne samouprave i građani. Tokom sprovođenja ove inicijative biće formirana radna grupa od 14 članova koja će sarađivati sa WBA na izgradnji kapaciteta na pripremi rodni indeksa. Takođe će biti pripremljen upitnik za obradu podataka o lokalnim vlastima i mehanizmu koordinacije.</p>	<p>U toku</p>

Mreža Žena Kosova
ul. Kadri Gjata, II sprat, br. 8
10000 Priština, Kosovo
+383 (0) 38 245 850
www.womensnetwork.org
info@womensnetwork.org
[Facebook: Kosova Women's Network](https://www.facebook.com/Kosova-Women's-Network)